

➤ Το "ΕΝΣΗΜΟΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ" που απεικόνιζε τη μεγάλη καταστροφή από τους σεισμούς του Αυγούστου 1953.

➤ Το ωραίο πετρόχτιστο καμπαναριό στην εκκλησία της Αγ. Παρασκευής στον Αδέρα.

ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΠΑΛΛΙΚΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ANNA A. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Ένα γερμένο καμπαναριό, έτοιμο να σωριαστεί ανάμεσα σε άλλα ερείπια. Αυτή ήταν η πρώτη εικόνα που θυμάμαι - σε πολύ πρώιμη παιδική ηλικία - απ' τα Επτάνησα. Ήταν αποτυπωμένη στο "ΕΝΣΗΜΟΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ" και περιέγραφε με δραματική λιτότητα όλο το μέγεθος της καταστροφής σε Κεφαλλονιά, Ζάκυνθο και Ιθάκη από τους τρομακτικούς σεισμούς του Αυγούστου του 1953. Το γραμματόσημο αυτό εμφανιζόταν για μεγάλο διάστημα στους

φακέλους της οικογενειακής αλληλογραφίας και μου προκαλούσε πάντα το ίδιο δέος και τα ίδια ανατάντητα ερωτήματα.

Τρεις δεκαετίες μετά, εκεί γύρω στο 1985, γνώρισα για πρώτη φορά την Κεφαλλονιά. Το σύγχρονο πρόσωπο και το μαγευτικό φυσικό περιβάλλον του νησιού είχαν απαλείψει οικιστικά τη ζοφερή εικόνα που είχε αποτυπωθεί στις παιδικές μου αναμνήσεις. Σήμερα, μισό αιώνα μετά τις αποφράδες μέρες του 1953, τίποτε πια δεν θυμίζει τη βιβλική εκείνη καταστροφή. Το μόνο ίνως, που απομένει από τότε, είναι η αθερόπευτη πίκρα στη μνήμη των παλαιοτέρων...

ΣΤΟ ΟΜΟΡΦΟ ΛΗΞΟΥΡΙ

Το μεγάλο ξενοδοχείο "PALATINO" είναι χτισμένο σ' έναν χαμηλό καταπράσινο λοφίσκο, έξω από τα τελευταία σπίτια στα ΝΔ του Ληξούριού. Από το μπαλκόνι του δευτέρου ορόφου αγναντεύουμε την πολυεπίπεδη επιφάνεια με τις κόκκινες κεραμικές των χαμηλών σπιτιών της πόλης και αιμέσως μετά τα βαθυγάλανα νερά του κόλπου, που παρεμβάλλεται ανάμεσα σε Αργοστόλι και Ληξούρι. Πέρα από τον κόλπο, ορθώνται απότομα η μακρόστενη οροσειρά του **Αίνου**, που με τον αδιάπαυτο όγκο της

διχάζεται ο δρόμος, χωρίζει και γεωγραφικά τις δύο κορυφαίες πόλεις του νησιού με την παλιά, πασίγνωστη και γραφική τους αντιξηλία, το **Αργοστόλι** και το **Ληξούρι**. Κατευθυνόμαστε προς το Ληξούρι και τη Χερσόνησο της Παλλικής, το δυτικότερο άκρο του νησιού...

Κατηφορίζουμε από το ξενοδοχείο μας το δρομόσκο με την ήπια ακλίση και σε μισό λεπτό αισθανόμαστε να μας περιβάλλει η γλυκύτατη πόλη του Ληξούριού, με τις χαμηλές μονώδοφες και διώροφες κατοικίες, τους δρόμους με τα δέντρα και τις αυλές με τα λουλούδια. Είν' ένας περίπατος ήρεμος, ευχάριστος, με

απαγορεύει την οπτική επαφή με το υπόλοιπο νησί.

Πολλά χρόνια τώρα η Κεφαλονιά ήταν στο μιαλό μου. Ωστόσο, από μιαν ανεξήγητη αυτία, ανεβάλλα διαρκώς την αναμνηστική μου επίσκεψη στο κορυφαίο σε μέγεθος και ιδιαίτερότητες νησί του Ιονίου. Οι ενθουσιωδεις περιγραφές του Βολιώτη φίλου μας **Κυριάκου Παπαγεωργίου** για τη **Χερσόνησο της Παλλικής** υπήρξαν η ώθηση για την πραγματοποίηση αυτού του ταξιδιού.

Λευκάδα λοιπόν, φέρρου-μπόουντ από το λιμάνι της Βασιλικής, αποβίβαση στην Κεφαλονιά και στο κοσμοπολίτικο Φιοκάρδο, πορεία συναρπατική προς νότο, θαυμασμός της πολύπλοκης ακτογραφιής και της φημισμένης παραλίας του Μύρτου από ψηλά. Πιο κάπως

ελάχιστη όχληση από αυτοκίνητα, όπως θάπερε να είναι οι περίπατοι στις πόλεις.

"Το Ληξούρι, ως πόλις, είχεν εξαιρετικώς εύχαριν χαρακτήρα", σημείωνε το 1953-54 για το πρό των σεισμών Ληξούρι ο Ακαδημαϊκός **Μαρίνος Γερουλάνος**.

Και συνέχιξε: "Το Μαρκάτο με την έσω και έξω πλατείαν της αγοράς, οι πλατείς δρόμοι προς την εκκλησίαν του Παντοκράτορος, ο παραλιακός δρόμος με τους λιμενοβραχίονας, έδιδον χαρούσαν όψιν εις την πόλιν και επαρουσίαζον ωραία, γραφικά τοπεία... Όλα δε ήσαν εστραμμένα προς τον ήλιον, όλη η πόλις ήτο ανοικτή, χαρούμενη. Υπήρχε όμως και κάτι άλλο ακόμη εξαιρετικόν, οι πολλοί μεγάλοι λαχανόκηποι μέσα εις την πόλιν, οι οποίοι δεν έδιδον μόνον υγιεινήν τροφήν αλλ'

◀ **Στις παρυφές του Ληξουρίου απλά και πολύ κοντά στο κέντρο της πόλης, το ξενοδοχείο "PALATINO" είναι ένα ήρεμο κατάλυμα, που παρέχει όλες τις σύγχρονες ανέσεις (Τηλ. 26710/92700, 91033)**

▶ **Χάρτης της Χερσονήσου Παπλικής από τον Χάρτη ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ I: 70.000 των εκδόσεων ROAD.**

▲ Πανοραμική άποψη του Λιοζουρίου από το ύψος περίπου του οικισμού Μιχαλίτσατα.

ήσαν συγχρόνως και οι πνεύμονες της πόλεως και από υγιεινής απόφεως ήσαν πολυτιμώτεροι παρά μια ξηρά πλατεία".

Σήμερα βέβαια δεν υπάρχει το περίφημο "Μαρκάτο" με τον αρχαίοντα ρυθμό και τις κολόνες του. Το επιβλητικό κτίριο, που χτίστηκε το 1824 και στέγασε το δικαστήριο και άλλες δημόσιες υπηρεσίες κατέρρευσε με τους σεισμούς του '53. Ούτε παρεμβάλλονται ειδυλλιακά ανάμευσα στον οικοδομικό ιστό της πόλης οι καταπόνινοι λαχανώκητοι. Τη θέση τους κρίθηκε επωφελέστερο και επικερδέστερο να καταλάβουν κατοικίες και καταυτήματα. Το σύγχρονο Ληξούρι ωστόσο, παρά την απώλεια των μεγάλων του αρχοντικών και των κομψών του οικιών και παρά τις αναπόφευκτες αλλοιώσεις της αρχιτεκτονικής του ταυτότητας, εξακολουθεί να διατηρεί τον "εύχαρι" και ανθρώπινό του χαρακτήρα.

Η προσέγγιση του Ληξούριού είναι απλούστατη. Το κεντρικό ασφαλτινό δίκτυο του νησιού εισχωρεί από τα βόρεια προάστια της πόλης και, ως λεωφόρος **Στυλ. Τυπάλδου**,

Ποταμού. Εκεί μετονομάζεται προς τιμήν του μεγάλου σατυρικού Ληξουριώτη ποιητή **Ανδρέα Λασκαράτου** και συνεχίζει κατά μήκος όλης της μεγάλης παραλίας της πόλης. Ο περίπατος στην εκτεταμένη αυτή παραθαλάσσια λεωφόρο είναι απολαυστικός, ιδιαίτερα τις πρωινές ώρες που καταφθάνουν οι ψαράδες του Ληξουριού και πουλούν στους περιστικούς τη φρέσκια πραμάτεια τους κατευθείαν από τις βάρκες.

Τις δροσερές βραδινές ώρες, η μεγάλη λεωφόρος ζωντανεύει περισσότερο. Εκατοντάδες ντόπιοι και επισκέπτες υπεύθυνοι να χαρούν έναν γαλήνιο περίπατο και ν' απολαύσουν καφεδάκι, ποτό ή φρέσκο ψάρι στις καφετερίες, στα μπαρ και στα ταβερνάκια που είναι αραδιασμένα πλάι στη θάλασσα.

Δύο λοιπόν κεντρικοί και παράλληλοι μεταξύ τους δρόμοι, ο ένας παραθαλάσσιος και ο άλλος η πειραιώτικός, διασχίζουν το Ληξούρι κατά τη μεγαλύτερή του διάσταση από Β προς Ν δημιουργώντας στον επισκέπτη ένα αύσθημα οικειότητας και ευχερέστατου προσανατο-

◀ Ο Μπροποπιτικός ναός του Παντοκράτορος στο Ληξούρι, με τους προσεισμικούς κίονες από παλαιότερο ναό.

Οδηγεί στο κέντρο. Εκεί συναντάει την πλατεία των αδελφών **Αλιβιζάτου** με την μεγαλόπρεπη εκκλησία του **Παντοκράτορος** και το **Δημαρχείο**. Στο σημείο αυτό η Στυλ. Τυπάλδου μετονομάζεται σε οδό **Ευάγγελου Μπασιά** και εξακολουθεί να διαυχίζει προς τα νότια το Ληξούρι.

Ανάμευσα στην εκκλησία του Παντοκράτορος και το λιμάνι εκτείνεται η ευρύτατη πλατεία της **Εθνικής Αντίστασης** με καφετερίες, παγκάκια, υπαίθρια τραπεζάκια, χώρους περιπάτου και ξεκουράσματς, πολύ δημοφιλείς. Εξάλλου η απαγόρευση της διακόνησης αυτοκινήτων κατά τις βραδινές ώρες από το χώρο της παραλίας προοδίδει έναν ακόμη πιο φιλικό και ανθρώπινο χαρακτήρα στην πόλη.

Υπάρχει όμως άλλη μια οδός πρόσβασης στο Ληξούρι από τα βόρεια, παράλληλη με την Στυλ. Τυπάλδου άλλα πιο φιλαντική.

Είναι η θαυμάσια παραλιακή **"Λεωφόρος των Ριζοσπαστών"**, που αρχίζει από το αλιευτικό καταφύγιο και τερματίζει στο γεφυράκι του

λισμού. Στους ενδιάμεσους δρομίσκους αναπτύσσεται ο οικοδομικός ιστός της πόλης, που προς την πλευρά της παραλίας αποτελείται κυρίως από εμπορικές επιχειρήσεις και καταυτήματα, ενώ προς το εισατερικό από κατοικίες. Η απουσία των ογκωδών κτιωμάτων χαρίζει φως και αέρα στο Ληξούρι, ανοιχτό ορίζοντα προς τη θάλασσα και στην αντικρινή οροσειρά του Αίνου. Εδώ δεν συναντάει κανές ανήλιαγα στενά, το φως και ο αέρας είναι αγαθά που ανήκουν σε όλους και όχι μόνον στους προνομιούχους των ζετικών. Έτσι η φυσιογνωμία της πόλης διατηρείται φιλική και ανθρώπινη, έχει ευεργετική επίδραση στη διάθεση ντόπιων και ξένων.

Το Ληξούρι υπενθυμίζει με τον καλύτερο τρόπο, ποια θα έπρεπε να είναι η μορφή των πόλεων - τουλάχιστον του μικρού μεγέθους - στην Ελλάδα.

Ποιο είναι όμως το παρελθόν του Ληξουριού; Ο Μ. Γερούλανος αναφέρει, ότι "η κυριαρχία της Βενετίας εις την Μεσόγειον εξησφάλιζεν

Ένα τμήμα από το πιμάνι του Ληξουρίου με το Φ/Β που το συνδέει με το Αργοστόλι.

νέας αγοράς. Ήχισεν εντονωτάτη η καλλιέργεια και εξαγωγή σταφίδος. Η ευημερία του τόπου ήλκνεν ολονέν περισσοτέρους οικιστάς εις την παραλίαν. Προέκυψεν ούτω μια νέα πόλις, η οποία ήδη από τας αρχάς του 15ου αιώνος ήχισεν να οικιζεται. Οι Ληξουριώτες μόλις απέκτησαν κάποιαν αυτοτέλειαν, το 1534 ήδη, αποστέλλουν έγγραφον διαμαρτυρίαν προς την Ενετικήν Κυβέρνησιν. Είναι το έγγραφον, όπου διά πρώτην φοράν αναφέρεται η πόλις Ληξούρι.

Το 1758, ότε επρόκειτο να μεταφερθεί η Διοίκησης της νήσου από το φρούριον Αγ. Γεώργιος εις το Αργοστόλι, το οποίον μόλις ήχισεν να οικιζεται, οι Ληξουριώτες διαμαρτύρονται και απαιτούν, όπως η πόλις των αναγνωρισθή ως πρωτεύονσα της νήσου. Το Ληξούρι είχεν ήδη εξελίχθει εις πόλιν ακμάζουσαν, η οποία τους έδιδε όλα τα δικαιώματα προς τούτο, καίτοι δεν είχε τον ασφαλή λιμένα. Ως γνωστόν, και παρά τις μεγάλες αντιδράσεις, το αίτημα δεν έγινε δεκτόν και έκπτοτε χρονολογείται η αντιζηλία μεταξύ Ληξουριών και Αργοστολίου".

ΣΤΑ ΒΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ ΠΑΛΛΙΚΗΣ

Μέσα Ιουλίου. Ξημερώνει μια μέρα με άπνοια και ζέστη, που μετριάζεται ελαφρόα από τη δροσιά του γραυιδιού, που ποτίζοταν στη διάρκεια της νύχτας. Εφοδιασμένοι με άφθονες πληροφορίες από τον Δήμαρχο Παλλικής **Βασίλη Ρουχωτά** ξεκινάμε να γνωρίσουμε το δυτικότερο κομμάτι του νησιού της Κεφαλλονιάς.

Πρώτος μας προορισμός το Β και ΒΔ τμήμα της Χερσονήσου Παλλικής, που καταλήγει αντίστοιχα στον Όρμο του **Αθέρα** και στην περίφημη παραλία των **Πετανών**.

Αν θέλαμε να σταθούμε για λίγο στο αρχαίο παρελθόν, θα βρίσκαμε στον Θουκυδίδη την πληροφορία πως η Κεφαλληνία ήταν "Τετράπολής": "Κείται η Κεφαλληνία κατά Ακαρνανίαν και Λευκάδα, τετράπολις ούσα, Παλής, Κράνιοι, Σαμαίοι, Προνναίοι".

Η αρχαία πόλη Πάλλη ήταν πρωτεύονσα όλης της δυτικής χερσονήσου Παλλικής που αποτε-

λούσε το "Κράτος των Παλλέων". Ο ιστορικός Πολύβιος τοποθετεί την ακρόπολη της Πάλλης βόρεια του Ληξουρίου, πάνω στο λόφο που σήμερα λέγεται "Παλιόκαστρο". Η αρχαία πόλη ήταν οχυρωμένη από ξηρά και θάλασσα. Ανατολικά βρισκόταν το λιμάνι, που ήταν ευρύχωρο και ασφαλές. Σήμερα το έχουν εξαφανίσει οι γύρω χείμαρροι αλλά διατηρεί την ονομασία **"Καραβοστάσι"**. Το δύναμα της Πάλλης προέρχεται από την Παλλάδα, που ήταν η πολιούχος της πόλης και απεικονίζεται σε νομίσματα με δάφνινο στεφάνι. Η Πάλλη ήταν ανεξάρτητη πόλη - κράτος με αξιόλογη ναυτική δύναμη, δικά της νομίσματα και δικές της συμμαχίες. Ήταν ιδιαίτερα συνδεδεμένη με την Κόρινθο και χρησίμευε ως πρώτος σταθμός των Κορινθίων κατά τα ταξίδια τους προς τη Σικελία.

Αξίζει να σημειωθούμε, ότι 200 Παλλείς συμπολέμησαν με τους λοιπούς Έλληνες το 479 π.Χ. στις Πλαταιές και μετά τη νίκη αναφέρθηκαν κι αυτοί στον περίφημο χρυσό τρίποδα, που κατασκευάσθηκε από τα λάφυρα των βαρβάρων και αφιερώθηκε στους Δελφούς. Το 434 π.Χ. έλαβαν μέρος με τα

πλοία τους στην Ναυμαχία του Ακτίου στο πλευρό των Κορινθίων, ενώ το 218 π.Χ. απέκρουσαν με επιτυχία την πολιορκία του Φιλίππου Έ, Βασιλιά της Μακεδονίας.

Ο ιστορικός Ε. Λιβιεράτος αναφέρει πως κατά τη βυζαντινή περίοδο μια πόλη ουσιαστικά υπήρχε στο νησί, η Πάλλη, το κάστρο της οποίας διετηρείτο ως τον 17ο αιώνα σε άριστη κατάσταση. Αργότερα, ίνως εξαιτίας των πειρατικών επιδρομών, η πόλη παρακμάζει και οι κάτοικοι αναγκάζονται για ασφάλεια να μετακινηθούν στο εσωτερικό της χερσονήσου. Σήμερα στο χώρο της αρχαίας Πάλλης ελάχιστα ίχνη από τις εκκλησιές, τα τείχη, τους λαξευτούς τάφους διατηρούνται.

Στον παραθαλάσσιο δρόμο προς τα βόρεια συναντάμε μετά από 5 χιλιόμετρα περίπου το **Λιβάδι** και, λέγο πιο ψηλά, τα **Κουβαλάτα**. Είναι από τα αρχαιότερα χωριά του νησιού, που στο Πρακτικό της Λατινικής Επισκοπής της Κεφαλλονιάς το 1264 αναφέρεται ως "Κουβαλάτον". Σώζονται τα ερείπια της Μονής της **"Κυράς των Αγγέλων"**, από τις πλέον ονομαστές της Κεφαλλονιάς μέχρι τον 19ο αιώνα. Στη θέση "Σαμόλι" επίσης διασώζεται

Ο γραφικότατος κοιλπίσκος του "Πόρτο Αδέρας" με το ερημονήσι στην είσοδό του.

- ▲ **Σπίτι στο Πόρτο Αδέρας. Κυρίαρχο στοιχείο οι υπέροχες μπουκαμβίλιες.**
➤ **Το σπάνιο -για τα Επτάνησα- πουλιάκι χρώμα είναι το χαρακτηριστικότερο στοιχείο της Μονής του Αγ. Σπυρίδωνα στο Πόρτο Αδέρας.**

μια αγροτική έπαυλη του τέλους του 17ου αιώνα, που έχει χαρακτηρισθεί ιωτορικό διατηρητέο μνημείο.

Στην πεδιάδα του Λιβαδιού, κατά μήκος της απέραντης παραλίας με τα άβαθα νερά, σχηματίζεται με τις βροχές ένας σημαντικός υγρότοπος που φύλοξενεί πολλά είδη πουλιών. Δίπλα στον κεντρικό δρόμο και πολύ κοντά στη θάλασσα, οώξονται τα ερείπια των αγροτικών φυλακών της Κεφαλλονιάς που λειτουργούσαν μέχρι τις αρχές του 20ου αι.

Συνεχίζουμε προς τα βόρεια. Σε απόσταση 7,5 χλμ. από το Δημαρχείο του Ληξουριού ανηφορίζουμε με ήπιες κλίσεις και χαμηλή βλάστηση προς τον **Αθέρα**. 6 χλμ. μετά μπαίνουμε στα πρώτα σπίτια του χωριού. Χτισμένος σε υψόμετρο 250 μέτρων, ο Αθέρας είναι ένας όμορφος οικισμός με ευρύτατο ορίζοντα. Στην κεντρική πλατεία δευπόςζει η ωραία εκκλησία της **Αγ. Παρασκευής**, με τις δίδυμες καμπάνες του πετρόχιτου καμπαναριού της. Μια πινακίδα από το σημείο αυτό μας κατευθύνει στην παραλία του Πόρτο Αθέρα. Λίγο έξω

από το χωριό αποκαλύπτεται χαμηλά ο θεαματικότατος κολπίσκος, μ' ένα ερημονήσι που στέκει σαν φρουρός στο στόμιό του. Ο δρόμος κατηφορίζει με στροφές ανάμεσα σε πυκνή βλάστηση από πουρνάρια, κουμαριές, σχοίνους και κυπαρίσια και μετά από 3,5 χλμ. σταματάει στην ακροθαλασσιά.

Η παραλία είναι μαγευτική, με μια αιμουδιά λεπτή, υκληρή και ολόλευκη, που με την ίδια εξαιρετική ποιότητα συνεχίζει και στη θάλασσα. Για 30-40 περίπου μέτρα τα νερά είναι άβαθα και, σε συνδυασμό με το λευκό χρώμα της άμμου, αποκτούν ένα χρώμα ανοιχτογάλαζο που στη συνέχεια σκουραίνει.

Το άνοιγμα του κόλπου δεν ξεπερνάει τα 250 μέτρα και, όπως επηρεάζεται από τις βρόεις πνοές του Ιονίου Πελάγους, το νερό του είναι ιδιαίτερα δροσερό.

Στα ΒΔ της ακτής, κυριολεκτικά πάνω από τη θάλασσα, δευπόςζει η γραφικότατη Μονή του **Αγ. Σπυρίδωνος**, που το εξαίρετο λουλακί της χρώμα δεν είναι πολύ συνηθισμένο στα Επτάνησα.

▲ Η παραλία των Πετανών, μια τεράστια γαλάζια αγκαπιά, περικλειστή από απόκρημνες ακτές

Επιστρέφουμε στον Αθέρα και κατηφορίζουμε προς το κεντρικό οδικό δίκτυο, λίγο νωρίτερα όμως συναντάμε μια διασταύρωση, που μ' έναν αυσφάλτινο ευωτερικό δρόμο μας κατευθύνει δυτικά προς την παραλία των **Πετανών**. Καθώς την προσεγγίζουμε από ψηλά μας αποκαλύπτει αινάμεσα σε χαροτικούς γκρεμούς όλο αυτό το τεράστιο πέταλο με τα τυρκουάζ νερά, που, μόνιμα σχεδόν διακοσμημένα με αφρισμένα κύματα, καταλήγουν με εντυπωσιακό πάταγο στα ολόλευκα βότσαλα της κυκλικής ακτής.

Αμέτρητοι αιώνες βίαιων βοριάδων έχουν κατεργασθεί με την υπομονή και τη μαυτοριά που μόνον η φύση διαθέτει, τα αναρίθμητα θραύσματα των πετρωμάτων της ακτής και τα έχουν μεταμορφώσει σε απόλυτα λεία στρογγυλά και ωσειδή βότσαλα. Κοσμοσυρροή, πολλά αυτοκίνητα από κάθε σημείο της Ελλάδας, ξαπλώστρες, καφέ και ταβερνάκια, οι Πετανοί έχουν οριστικά ξεφύγει απ' την αφάνεια. Μερικές μέρες μετά έχουμε την ευτυχή εμπειρία να απενίσουμε τους Πετα-

νούς από τα δυτικά, από ένα σημείο ακόμη πιο εντυπωσιακό αλλά απόκρυφο και άγνωστο στους πολλούς. Βρισκόμαστε στα **Δαμουλιανάτα**, έναν οικισμό στα ΒΔ, που χτισμένος σε υψόμετρο 350 μέτρων, είναι από τους υψηλότερους της **Ανωγής**.

Θαυμάζουμε το παλιό αρχοντικό του **Δανελάτου**, που διατηρεί στους τοίχους το αιθεντικό χρώμα ροζ-αγγέλικα, πίνουμε καφέ σ' ένα μικροσκοπικό καφενεδάκι κάτω από τη σκιά κληματαριάς και ανηφορίζουμε στην κορυφή του λόφου με τους ερειπωμένους ανεμόμυλους και την ορθάνοιχτη θέα προς το πέλαγος. Μετά παίρνουμε προς τα βόρεια το δρόμο, που κατηφορίζει με αμέτρητες κλειστές στροφές, αινάμεσα σε πουρνάρια, ελαιόδεντρα και άφθονο θυμάρι. Ακολουθεί ένα ωραίο οροπέδιο με το εξωκλήσι του Αγ. Ανδρέα και ποικίλες καλλιέργειες.

4,7 χλμ. από το κέντρο του χωριού συναντάμε έναν χωμάτινο παραδρόμο. Μερικά μέτρα μετά, κάτω χαμηλά, απενίσουμε το χάος αλλά και την πιο εντυπωσιακή εικόνα των Πετανών, με

Αμέτρητοι αιώνες βίαιων βοριάδων έχουν μεταμορφώσει σε απόλυτα πεία και στρογγυλά τα βότσαλα της ακτής.

➤ **Αρχοντικό Δανελάτου στα Δαμουλιανάτα με το χαρακτηριστικό χρώμα ροζ-αγγέλικα.**

όλο το πελώριο άνοιγμα ανάμεσα στις απόκρημνες ακτές.

Ακριβώς κάτω από τα πόδια μας, σαν δυτική προέκταση των Πετανών, προβάλλει η μικροσκοπική ακτή της Αγ. Ελένης, μια παραλία που δεν ξεπερνάει τα 50 μέτρα, με λεία στρογγυλεμένα βότσαλα και νερά κρύα και βαθιά. Είναι ένα ησυχαστήριο, ένα αθέατο κρυστάλλινο ανάμεσα σε άγριους βράχους, προσβάσιμο όμως μόνον με μπουνάτσα. Επιστρέφουμε στα ζεστά και ήρεμα νερά των νότιων ακτών της Παλλικής.

ΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΚΑΤΩΓΗΣ ΚΑΙ Η ΘΡΥΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ ΤΟΥ ΞΙ

Bγαίνοντας από το Ληξούρι προς τα νότια συναντάμε αμέσως τον ωραίο συνοικισμό **Λέπεδα**, που αποτελεί σχεδόν προέκταση της πόλης. Η ακτή των Λέπεδων είναι εκτεταμένη, με εύκολη πρόσβαση, λεπτή κοκκινωπή άμμο και ζεστά, άβαθα νερά. Αποτελεί μια δημοφιλή πλας για οικογένειες και για δύσους θέλουν να αποφύγουν τις μεγάλες μετακινήσεις. Εδώ

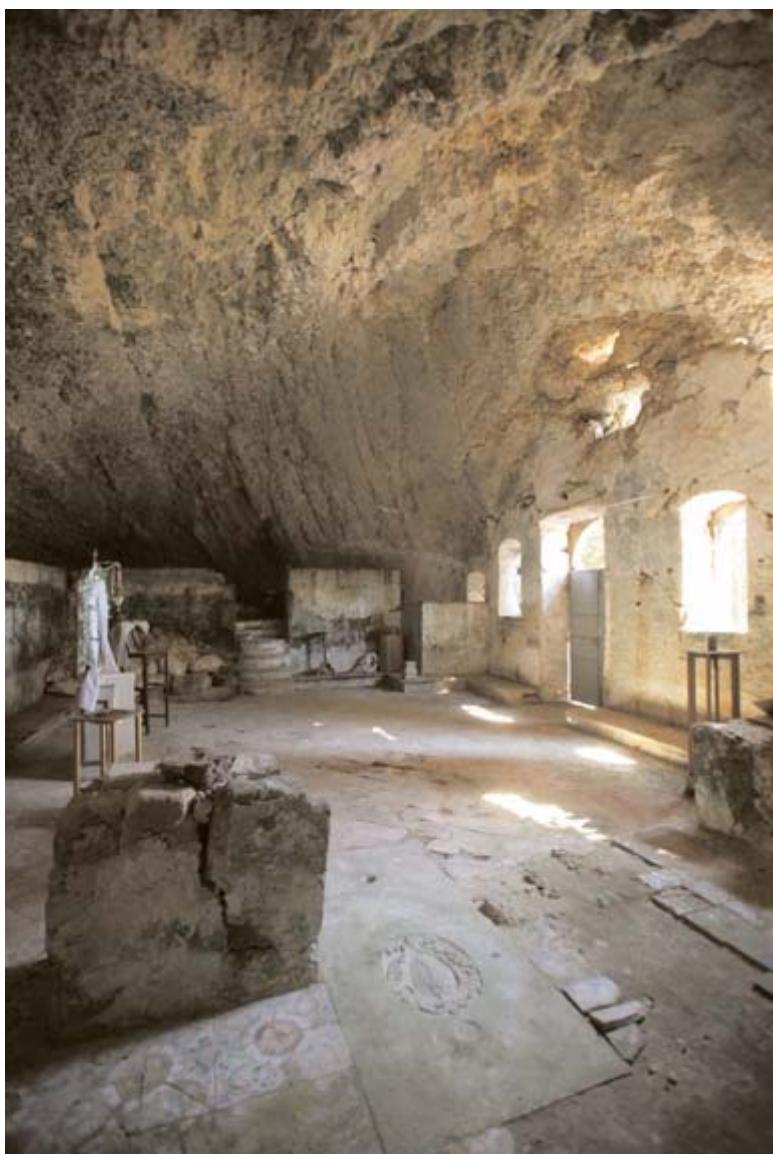
◀ **Η απόκρυφη ακτή της Αγ. Ελένης, φυσική προέκταση προς τα Δ του κόλπου των Πετανών.**

▶ **Εσωτερικό της εκκλησίας της Αγ. Παρασκευής, χτισμένης μέσα σε Βράχο της ακτής των Λέπεδων.**

βρίσκεται και το παλιό εκκλησάκι της Αγ. **Παρασκευής**, κτισμένο μέσα σε σπήλαιο δίπλα στην ακτή. Λίγο πιο πάνω από τα Λέπεδα συναντάμε τον μικρό οικισμό **Μιχαλιτσάτα**, χτισμένο στην κορυφή ενός λόφου, με θέα πανοραμική στο Ληξούρι, στην πεδιάδα και στον κόλπο.

Επιστρέφουμε στο κεντρικό οδικό δίκτυο και κατευθυνόμαστε δυτικά. Πρώτος σταθμός μας ο οικισμός **Σουλλάροι**, γραφικός, με κάποια θαυμάσια δείγματα παλιάς αρχιτεκτονικής.

Κορυφαίο μνημείο στους Σουλλάροις, είναι η

εκκλησία της Αγ. Μαρίνας, που φέρει στο αριστερό τμήμα του Ιερού Βήματος την χρονολογία 1786. Η εκκλησία είναι εξοχα κτισμένη με πελεκητό πωρόλιθο, που της χαρίζει μια μεσαιωνική μεγαλοπρέπεια.

Εξαιρετικά λιθανάγλυφα και πολλά διακοσμητικά μοτίβα συμπληρώνουν την εντυπωσιακή της αρχιτεκτονική ενώ πάνω από την είσοδό της φέρει λαξευμένη στην πέτρα την κτητορική επιγραφή.

Ένας ευγενέστατος κάτοικος των Σουλάρων, που μένει απέναντι από την εκκλησία και έχει το κλειδί, μας ανοίγει και μας δίνει τη δυνατότητα να θαυμάσουμε το εξαιρετικής τέχνης ξυλόγλυπτο και επιχρυσωμένο τέμπλο, καθώς και ορισμένες σπουδαίες εικόνες, έργα του αγιογράφου Δημ. Φοσκάλη. Έχουμε επιπλέον το προνόμιο, σε φυλασσόμενο χώρο εντός της εκκλησίας να δούμε μερικές παλιές εικόνες σημαντικών ζωγράφων, καθώς και Ευαγγέλιο του 1686.

Έρχεται όμως η στιγμή να αφεθούμε στη γαλάζια γοητεία των νότιων ακτών της Παλ-

λικής. Είναι μια αχανής και ομαλή ακτογραμμή που ξεπερνάει τα τρία χιλιόμετρα σε μήκος. Πρόκειται φυσικά για την πασίγνωστη παραλία του "Ξι" και την συνεχόμενη πολύ μεγαλύτερη - αν και λιγότερο διάσημη - παραλία του "Μέγα Λάκον".

Η ιδιαιτερότητα της ακτής είναι αυτή η λεπτή και σκληρή άφιμος με τον τόσο χαρακτηρι-

- Η κτπορική επιγραφή και το περίφημο ξυλόγλυπτο τέμπλο της Αγ. Μαρίνας στους Σολλήρους.
- ◀ Αγ. Μαρίνα στους Σολλήρους, ένα αρχιτεκτονικό μνημείο της Ορθοδοξίας.

Η φημισμένη παραλία του Ξί παρέχει σήμερα -σε αντίθεση με το παρελθόν- πολλές διευκολύνσεις στους επισκέπτες της.

στικό καιφεκώκκινο χρωματισμό, που της δίνει μια όψη εξωτική, σαν να είναι προϊόν τηφαιστειακής δράσης. Ακόμη εντυπωσιακότερη είναι η παρεμβολή δίπλα στην ακτή μερικών θεαματικών γεωλογικών σχηματισμών από άργιλο, που με το υπόλευκό τους χρώμα ερχονται σε τέλεια αντίθεση με τους κοκκινωπούς χρωματισμούς που επικρατούν στην περιοχή. Πόσο όμως μοιάζει η σημερινή παραλία του Ξί μ' εκείνην που γνώρισα πριν από μια - σχεδόν - εικοσαετία; Ελάχιστα, θα έλεγα, μόνον η γεωμορφολογία παραμένει η ίδια. Ο περιβάλλων χώρος έχει κυριολεκτικά μεταμορφωθεί.

Πού είναι οι χωματόδοροι με τη σκόνη τους και την έλλειψη πινακίδων, πού είναι το ουληρό σεληνιακό τοπίο με τη γύμνινα του, πού είναι η παντελής απουσία υποδομών;

Πού είναι η αύσθηση ερημιάς και εγκατάλειψης που με είχε τότε κυριεύσει; Όλα αυτά ανήκουν σ' ένα παρελθόν που μοιάζει τόσο απόμακρο, σαν να μην υπήρξε ποτέ στην περιοχή. Σήμερα η κορυφαία αυτή ακτή σφίζει από ζωή, καλαιόθητα - ως επί το

πλείστον - καταλύματα με κορυφαίο το ξενοδοχειακό συγκρότημα CEPHALONIA PALACE, άφθονα δέντρα και λουλούδια που κάποτε απουσίαζαν, ταβέρνες και καφέ κατά μήκος της ακτής, που οι υπηρεσίες τους είναι τόσο απαραίτητες για τους αναριθμητους λουομένους. Είν' ένας τόπος ολοζώντανος και πολιτισμένος, για μικρούς και μεγάλους, ντόπιους και ξένους, με εγκαταστάσεις ντους, χώρους στάθμευσης, ευεργετική σκιά και πρόθυμες υπηρεσίες από νωρίς το πρωί ως τις μεταμεσονύχτιες ώρες.

Αναμφισβήτητα κορυφαίο Καφέ-μπαρ και αληθινό κόσμημα για την παραλία του Ξί είναι το "AVERTO" του **Βασίλη Λεγάτου**. Εδώ βρίσκουμε δροσερό καταφύγιο από τις καυτές ακτίνες του απομειναριού, μετά το απολαυστικό μας μπάνιο στα ιδιαίτερα ζεστά και γαλήνια νερά του Ξί, που με τη διαύγεια και την εξαιρετική τους ποιότητα, δικαιώνουν απόλυτα τη διάκριση της "Γαλάζιας Σημαίας", που συνεχώς τους απονέμεται. Απέναντί μας η ακατοίκητη νησίδα **"Βαρδιάνοι"** και ο γαλανός ορίζοντας του Ιονίου Πελάγους.

Τα βράδια στο AVERTO είναι μαγικά, με όλη τη νυχτερινή γοητεία της θάλασσας μπροστά μας και με ήχους επιλεγμένης μουσικής, που, πολύ συχνά, είναι ζωντανή από πιάνο. Χρησιμοποιώντας άφθονο ξύλο και ποιοτικά υλικά και αποφεύγοντας τις φτηνές καλοκαιρινές κατασκευές ο Βασιλής Λεγάτος έχει καταφέρει να δημιουργήσει έναν χώρο αντάξιο της φήμης και της ομορφιάς της παραλίας του Ξι.

Επιστρέφοντας προς το ευστερικό εγκαταλείπουμε σ'ένα σημείο την άσφαλτο και παίρνουμε έναν αγροτικό χωματόδρομο, που μας αποκαλύπτει μια ωραιότατη πεδινή έκταση, διακοσμημένη κατά διαστήματα με αργιλικούς γεωλογικούς σχηματισμούς, δόμοις μ' αυτούς της παραλίας του Ξι. Η πεδιάδα είναι κατάφυτη με ελαιώνες και άριστα καλλιεργημένους αμπελώνες, που η παρουσία τους δίκαιολογεί την μεγάλη οινική παραδοσή της περιοχής, στους οικισμούς **Μαντζαβινάτα** και **Βουνί**. Στον οικισμό Βουνί έχουμε την ευκαιρία να ξεναγηθούμε στις σύγχρονες εγκαταστάσεις της οινοποιητικής

μονάδας "Φοίβος" και να δοκιμάσουμε μερικά από τα έξοχα - και άγνωστα στο ευρύ κοινό - κρασιά, που στη μεγάλη τους πλειοψηφία είναι προϊόντα βιολογικής γεωργίας από τα ιδιόκτητα αμπέλια της μονάδας με επιλεγμένες ντόπιες ποικιλίες. (Κτήμα Φοίβος: Τηλεφ. στο Βουνί: **26710 29505**. Στην Αθήνα : **210 6616152**).

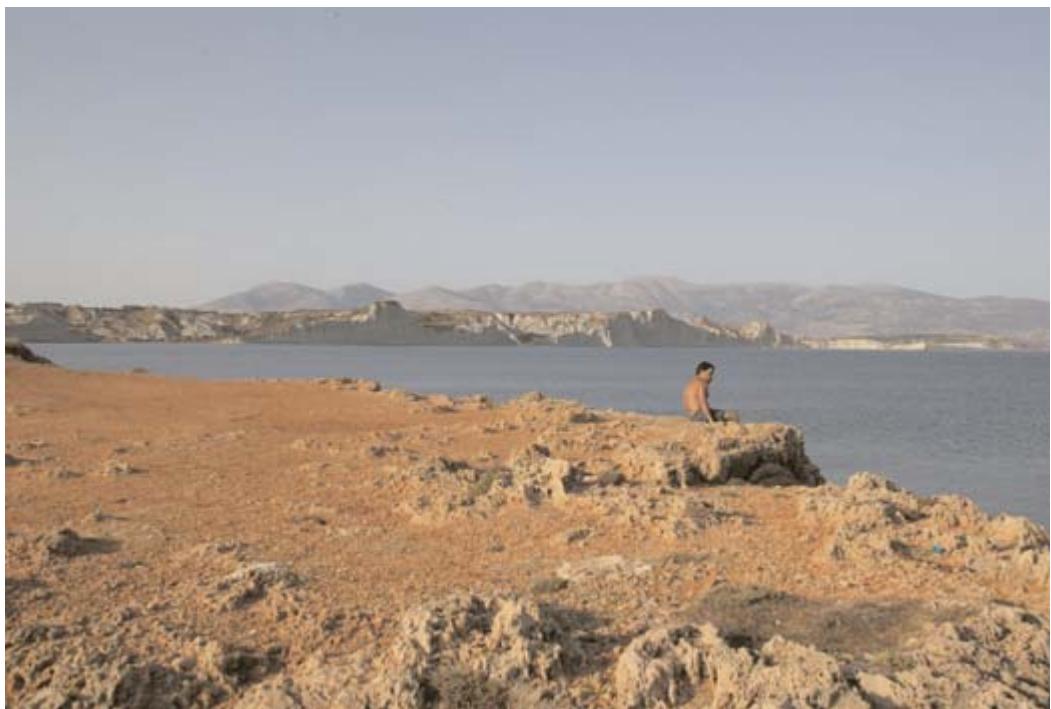
Δεν θάπτεπε βέβαια να παραλείψουμε να αναφερθούμε και στην οινοποιητική μονάδα του **Ανδρέα Βιτωράτου**, που με έδρα τα Μαντζαβινάτα, συνεχίζει την 100χρονη οινοποιητική παραδοση της οικογένειας στην παραγωγή υψηλής ποιότητας Μοσχάτου και Μαυροδάφνης. Το τηλέφωνο της μονάδας στα Μαντζαβινάτα είναι: **26710-94244**.

ΚΟΥΝΟΠΕΤΡΑ, ΝΔ ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΚΑΙ ΧΑΒΡΙΑΤΑ

Φ εύγοντας ευθεία από τα Μαντζαβινάτα φτάνουμε σε μερικά λεπτά στο νοτιότερο σημείο της Χερσονήσου της Παλλικής, το **Ακρωτήρι**. Είναι μια απόληξη ξηράς, τόσο

Η κοκκινωπή άμμος έρχεται σε τέλεια αντίδεση με τους υπόλευκους αργιπικούς γεωλογικούς σχηματισμούς της παραλίας του Ξι.

Η "Κουνόπετρα" με φόντο την παραλία του Ξι και οι μικρούπηες φυσικές αλικές στις κοιλότητες των Βράχων.

άγρια και βραχώδης, που θεωρείται από τη θάλασσα απόδιτη. Στα ανοιχτά ύπουλες ξέρες, άλλες φανερές και άλλες αθέατες, κάνουν τα νερά επικίνδυνα ακόμα και για τους έμπειρους φαράδες της περιοχής. Βρισκόμαστε στην περίφημη τοποθεσία **Κουνόπετρα**, που πήρε το όνομά της από έναν μεγάλο βράχο που ειωχωρεί στη θάλασσα και για πολλά χρόνια εμφάνιζε παλινδρομικές κινήσεις από κάποια αδιευκρίνιστη αιτία.

Οι βράχοι που σχηματίζουν το Ακρωτήριο αποτελούνται από εξαιρετικά αιχμηρός επιφάνειες, που ανάμεσά τους σχηματίζουν μικρά κοιλώματα. Αυτά τα κοιλώματα γεμίζουν από τα κύματα με θαλασσινό νερό που αργότερα εξατμίζεται και εναποθέτει στον πυθμένα αλλά και στα τοιχώματα των κοιλοτήτων το λευκό, αλμυρό του ίχνος, το αλάτι. Σε μια απ' αυτές τις μικρούπες φυσικές αλυκές βρίσκωντόση ποιότητα ολόλευκου αλατιού, που γεμίζω μια σακούλα.

Στην ειωθερική πλευρά του Ακρωτηρίου και της Κουνόπετρας έχει δημιουργηθεί ένα

μικρό αλλά προστατευμένο απ' όλους τους καιρούς αλιευτικό καταφύγιο. Εδώ καταλήγει η απέραντη ακτογραμμή του Ξι και του Μέγα Λάκου, που από το σημείο αυτό εμφανίζονται απέναντι μας με τρόπο εντυπωσιακό. Η ευσοχή αυτού του κόλπου κατά την αρχαιότητα αποτελούσε σημαντικό ναυτικό σταθμό για τα εμπορικά πλοία που κατευθύνονταν στη Σικελία, Μάλτα και Νότια Ιταλία. Υπήρχε μάλιστα ναός του Ποσειδώνα και έχει βρεθεί ο ωμαϊκή μωσαϊκή πλάκα με παραστάσεις δύο δελφινιών και μια τρίαινα, που φυλάσσεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Αργοστολίου.

Έχουν επίσης βρεθεί νομίσματα από την Αρχαία Πάλλη με παραστάσεις κυμάτων, πτηδαλίου και δελφινιών.

Όλη η περιοχή της Κουνόπετρας είναι κατάφυτη με πεύκα, ελαιώνες και αμπελώνες. Ανάμεσα σ' αυτή την ωραία φύση και σε άφθονα λουλούδια έχουν δημιουργηθεί τα τελευταία χρόνια αρκετά μικρά, όμορφα καταλύματα που χαρίζουν στους επισκέπτες

Ο γηπεκύτατος κόλπος του Αγ. Νικολάου και το ταβερνάκι δίπλα στην ακτή.

τους απόλυτη ηρεμία, ωραίο φυσικό περιβάλλον και ευχερέστατη πρόσβαση, εκτός από το Σι, και σε δύο ακόμα παραλίες στα δυτικά.

Η πρώτη είναι ο γραφικός όρμος **Βραχινάρι**, με άμμο και βότσαλα, άνοιγμα 200 περίπου μέτρων, ταβέρνα, ενοικιαζόμενα δωμάτια και Καφέ στην παραλία.

Στην προέκτασή της σχηματίζεται ο κολπίσκος του Αγ. **Νικολάου** με το ομώνυμο εκκλησάκι. Είναι μια καμπυλόγραμμη αγκαλιά με άνοιγμα που δεν ξεπερνάει τα 150 μέτρα, υπέροχη αμμουδιά και νερά ζευτά και ρηχά που βαθαίνουν προοδευτικά.

Δύο ταβερνάκια, η **SPIAGGIA** του **Σπύρου Αντωνέλλου** πλάι στη θάλασσα και ο **καπετάν-Νικόλας** λίγο πιο πάνω, προσφέρουν πολλές ποικιλίες μεξέδων και βέβαια φρέσκο ψάρι.

Στο ΒΔ άκρο του κολπίσκου μια διώρυγα γεμάτη με θαλασσινό νερό διακόπτει την οδική πρόσβαση με την απέναντι στεριά. Είναι ένα στενό κανάλι πλάτους 7-8 μέτρων, που εισχωρεί μερικές εκατοντάδες μέτρων μέσα στην ξηρά και χρησιμεύει ως αυφαλέστατο καταφύγιο σε πολλά καικάκια και ψαρόβαρκες. Αν θέλει κάποιος να περάσει απέναντι, έχει τη χαρά, τραβώντας για λόγο μια

214

**Η περίφημη έπαυση του Ηλία Τσιτσέλη,
με υπολείμματα της εξαίρετης
αρχιτεκτονικής της.**

αλυσίδα, να οδηγήσει ο ίδιος την ξύλινη πλατφόρμα και να αναβιώσει έτσι το παλιό "σάλι", που χρησιμοποιείτο παραδοσιακά σε ανάλογες περιπτώσεις.

Επιτρέφουμε προς το ευωτερικό παίρνοντας στην τύχη έναν αγροτικό χωματόδρομο που, δύως και στην περιοχή των Μαντζαβινάτων, διασχίζει έναν ευφορώτατο κάμπο με ελαιόδεντρα και μεγάλες εκτάσεις αμπελώνων. Καταλήγουμε, ανάμεσα στα Χαβριάτα και στο Βουνί, στη θέση "**Πλατυπόρος**". Εδώ εξακολουθεί να ορθώνεται το ιωτορικό αλλά ερειπωμένο αρχοντικό του **Ηλία Τσιτσέλη**, συγγραφέα του μνημειώδους έργου "Κεφαλληνιακά Σύμψεικα". Στον αυλόγυρο σώζεται ακόμη η επιβλητική πύλη, που ξεπερνάει τα 4 μέτρα σε ύψος. Η παλιά σιδερένια πόρτα αναγράφει στο άνω τμήμα της τη λέξη "**PLATIBOROS**" και τη χρονολογία **1750!** Διατηρούνται επίσης μικρά τμήματα παμπάλαιων επιχρισμάτων με χρωματισμούς κεραμιδί και ώχρας. Στην πίσω πλευρά ο αυλόγυρος είναι χαμηλότερος και μιας επιτρέπει να περιεργα-

στούμε τον ερειπωμένο σκελετό του μεγάλου οικήματος, με το χαρακτηριστικό χρώμα ροζ-αγγέλικα και τους λαξευτούς λίθους στις γωνίες.

Διασώζονται επίσης το πηγάδι και η στέρνα. Δυστυχώς το μόνο που απομένει στο ένδοξο αυτό αρχοντικό του 18ου αιώνα είναι η στιγμή, που ο πανδαμάτορας χρόνος θ' αποφασίσει τον οριστικό του αφανισμό.

Ανηφορίζουμε προς τα **Χαβριάτα**. Βρισκόμαστε ήδη στην **Ανωγή**, το μεγάλο αυτό ημιορεινό τμήμα της Χερσονήσου Παλλικής, που περιλαμβάνει πολλούς σημαντικούς και

Όλοι οι οικισμοί της Ανωγής είναι γραφικότατοι, σε μεγάλο βαθμό παραδοσιακοί και βυθισμένοι στο πράσινο.

όμορφους οικισμούς. Χτισμένα σε λόφο, στο ΝΔ τμήμα της χερσονήσου, τα Χαβριάτα αποκαλούνται το "Μπαλκόνι του Ιονίου" χάρη στην ανεμπόδιστη θέα τους στην απεραντούνη του πελάγους. Στο ανατολικό τμήμα του χωριού βρίσκεται η εκκλησία της **Υπεραγίας Θεοτόκου**, χτισμένη τον 17ο αιώνα, με πλούσια αγιογράφηση και ξυλόγλυπτο τέμπλο. Τα Χαβριάτα είναι πατρίδα του διδασκάλου του Γένους **Βικέντιου Λαμώδου** (1700-1752). Είναι ούμως ταυτόχρονα και κομβικό σημείο προς τα υπόλοιπα ΝΔ παραλία ως το ακρωτήριο Γερογόμπτος και το φάρο.

1,3 χλμ. πριν από το χωριό μια πινακίδα μας δείχνει προς τα δυτικά την κατεύθυνση για Γερογόμπτο και παραλία Λαγκαδάκια. Πολύ γρήγορα το τοπίο μεταβάλλεται δραματικά, δεν έχει καμία υχέση με ό,τι έχουμε συναντήσει μέχρι τώρα.

Δεν υπάρχουν πια ελαιώνες, αμπελώνες και περιβόλια με κηπευτικά. Παντού ολόγυρα μας εκτείνονται πετρώδεις και άγονες εκτάσεις, που δεν χρησιμοποιούνται παρά ως βιοσκοτόπια, μια και η μοναδική τους βλάστηση απο-

τελείται από χαμηλούς θάμνους, αραιό χορτάρι και αγκάθια. Ο δρόμος ωστόσο είναι ασφαλτοστρωμένος και μετά από 3 χιλιόμετρα καταλήγει στην παραλία **Λαγκαδάκια**. Είναι ένας απομονωμένος βοτσαλωτός ορμίσκος με άνοιγμα μόλις 70 μέτρων, που την ύπαρξή του δεν την υποψιάζεται κανείς, παρά μόνον όταν φτάσει από πάνω του. Κι ενώ πιστεύουμε, ότι σ' αυτό τον ερημικό και άγονο τόπο θα είμαστε ολομόναχοι, βρισκόμαστε ξαφνικά μπροστά σε 10 τουλάχιστον αυτοκίνητα, παρατεταγμένα με τάξη το ένα δίπλα στο άλλο, στον άνετο χώρο στάθμευσης. Η προσέλευση τόσου κόσμου δεν είναι αδικαιολόγητη. Τα Λαγκαδάκια είναι μια υπέροχη ακτή με διάφανα ανοιχτοπράσινα νερά, μια γοητευτική και γαλήνια καμπύλη ανάμεσα στους άγριους βράχους της εχθρικότατης ακτής.

-Ωστόσο, αυτό που δεν καταλαβαίνω, λέει η Άννα, είναι, γιατί όλος ο κόσμος παραμένει στην παραλία.

Πράγματι, εκτός από δυο-τρεις που κολυμπάνε λίγα μέτρα απ' την ακτή, όλοι οι

υπόλοιποι λιάζονται στα βότυαλα.

- Θα το διαπιστώσουμε πολύ γρήγορα της απαντάω, και, χωρίς καθυστέρηση, βιοντάω στα ελκυστικά νερά. Από το πρώτο κιόλας δευτερόλεπτο δικαιολογώ την απροθυμία των ανθρώπων. Τα νερά είναι παγωμένα. Όσο παγωμένα βέβαια μπορούν να θεωρηθούν τα νερά σε μια Ελληνική θάλασσα στα μέσα Ιουλίου. Σε σύγχριση όμως με το Ξι και τα άλλα άβαθα νότια παράλια, η θερμοκρασία εδώ είναι αισθητά χαμηλότερη.

Ψυχρά λοιπόν και βαθειά τα νερά στα Λαγκαδάκια, μ' έναν βυθό βραχώδη, περίπλοκο και συναρπαστικό, που αποκαλύπτεται με απίστευτη ευκρίνεια, πολλά μέτρα κάτω από το σώμα μου. Δεν μπορεί παρά να είναι ιδανικός χταποδότοπος και φαρότοπος.

Απολαυστική ηλιοθεραπεία στα λεία βότυαλα, εξίσου απολαυστικό ντους με ωραίο ιρύν νερό (ναι, η απόμακρη αυτή ακτή διαθέτει ντους!) και επιστροφή με κατεύθυνση προς Γερογόμπο. Στα 500 μέτρα ένας βατός χωματόδρομος κατευθύνεται δυτικά και μετά από ενάμιση χιλιόμετρο καταλήγει στο ακρωτήριο

Γερο-Γόμπος. Ένας πετρόχιτος και πανύψηλος φάρος δευτόρει αγέρωχα απέναντι στους δυτικούς ανέμους του ανοιχτού πελάγους και προειδοποιεί τα πλοία για τη βραχώδη και αφιλόξενη ακτή.

Η ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΩΓΗΣ

O Δήμιαρχος **Βασίλης Ρουχωτάς** φροντίζει μόνιμα να μιας φέρνει σε επαφή με τους κατάλληλους ανθρώπους, που αναλαμβάνουν την ενημέρωσή μας. Ένας τέτοιος άνθρωπος είναι ο εκπαιδευτικός **Γεράσιμος Γαλανός**, που όχι μόνον θέτει στη διάθεσή μας τις ανεξάντλητες γνώσεις του για την περιοχή της Παλλικής αλλά και δεν διστάζει να διαθέσει πολύ από τον ελεύθερο χρόνο του μαζί μας. Ένα πρωί ξεκινάμε με πρώτο προορισμό μας την **Κοντογεννάδα**, έναν από τους πιο βόρειους και ορεινούς οικισμούς της Ανωγής. Στη διάρκεια της διαδρομής κάνουμε μια μικρή στάση στη **Μονή Κεχριώνος**, λίγο έξω απ' το Ληξούρι. Ανεγέρθηκε τον 180

Ένας μικροσκοπικός μαγευτικός κολπίσκος με τυρκουάζ νερά είναι τα "Λαγκαδάκια", απόκρυφα στην δυτική Βραχώδη ακτογραμμή της Παλλικής.

Η περίφημη εικόνα της Παναγίας Βρεφοκρατούσας στη Μονή Κεχριώνος.

αιώνα με συνδρομή ναυτών από τη Ζάκυνθο και, μέχρι την εγκατάλειψή της, λειτούργησε ως γυναικείο ησυχαστήριο. Το Καθολικό είναι κτίσμα του 1828 επισκευασμένο δύο φορές μετά τους σεισμούς του 1867 και του 1953. Εξαιρετική και ιδιόμορφη είναι η μαρμάρινη πύλη του Καθολικού καθώς και το τέμπλο με θαυμάσιες εικόνες επτανησιακής σχολής, ενώ η Στέψη αποτελείται από Μυστικό Δείπνο αναγεννησιακής μορφής σε μουσαμά. Στις 23 Αυγούστου γίνεται μεγάλο

πανηγύρι προς τιμήν της εικόνας Παναγίας Βρεφοκρατούσας, που η παράδοση την συνδέει με θαύμα που έσωσε τρεις Κεφαλλονίτες ναυτικούς.

Πολύ κοντά στη Μονή βρίσκεται το οινοποιείο της ιστορικής οικογένειας **Σκλάβον**, που ήδη από το 1860 διέθετε στην Οδησσό μεγάλη μονάδα οινοποίησης. Το 1919 δημιουργεί τον πρώτο της αμπελώνα στον Κεχριώνα, ενώ από το 1996 η καλλιέργεια στους αμπελώνες της είναι βιολογική. Σύχρονη μονάδα, ευγενικοί και φιλόδεξοι άνθρωποι, εξαίρετα κρασιά και ανάμεσά τους η Ρομπόλα Κεφαλληνίας ΟΠΑΠ "Vino di Sasso" και ο ερυθρός ξηρός "Οργίων" από Μαυροδάφνη Κεφαλληνίας. (τηλ. 26710-91930).

Με τη γεύση και το άρωμα των ωραίων κρασιών στο σόμα ανηφορίζουμε προς την Κοντογεννάδα, όπου μας υποδέχεται - ειδοποιημένος από τον Δήμαρχο - ο Πρόεδρος

του Πολιτιστικού Συλλόγου **Νίκος Λαζαράτος**. Το υψηλέτριο στην πλατεία του Αγ. Ιωάννου είναι 300 μέτρα και η θέα εντυπωσιακή προς τους περιουσότερους οικισμούς της Ανωγής, το Ληξούρι, την χερσόνησο του Αργοστολίου και ΝΑ στο βάθος τα βουνά της Ζακύνθου.

- Ζείτε σε πολύ ωραίο τόπο, λέω στον κυρ. **Αντώνη Φραγκισκάτο**, που στο ταρατσάκι του μικρού του καφενείου - παντοπωλείου, μας κερούνει καφεδάκι κάτω από την παχειά σκιά κλιματαριάς. Κουνάει με πίκρα το κεφάλι του:

- Ναι, είναι ωραίος ο τόπος αλλά έφυγαν οι άνθρωποι. Άλλωστε τι μπορεί να τους κρατήσει εδώ πάνω;

Έρημο και χωρίς παιδιά δίπλα στο καφενεδάκι στέκει το παλιό σχολείο του 1940 με την ωραία αψίδα του.

- Κάποτε πρόλαβα αυτό το Δημοτικό με 130 μαθητές, συμπληρώνει ο κυρ-Αντώνης. Τώρα μετά βίας ξεπερνάμε τους 100 μόνιμους κατοίκους στο χωριό.

Οι εκκλησίες όμως λειτουργούν. Ο Αγ. Ιωάννης έχει εξαιρετικό ξυλόγλυπτο τέμπλο καλυμμένο με φύλλο χρυσού. Το δάπεδο διατηρεί την παλιά λαξευτή λιθόστρωτη επένδυση. Πίσω από την εκκλησία στέκει μισοερειπωμένο το πάλαι ποτέ ωραίο αρχοντικό του Γιαννάκη Λοβέρδου.

Κατηφορίζουμε 100 μέτρα πιο κάτω στην εκκλησία της Παναγίας. Πετρόχυτη κι αυτή, με θαυμάσια πελεκητή πέτρα και χρονολογία 1871. Το τέμπλο είναι πολύ ωραίο αλλά λίγο μικρότερο του Αγ. Ιωάννου. Μερικά μέτρα πριν από την είσοδο της εκκλησίας ένα ταπεινό, παμπάλαιο κτίσμα τραβάει την προσοχή

μας. Είναι το απόλυτα παραδοσιακό μπακαλικάκι του μπάρμπα-Σαράντη Κονταρά, με βαριές λαξευτές πέτρες και οιδεριές, που κοντεύουν ζωή τριών αιώνων.

- Υπάρχει εδώ από τον παππού του παππού μου, λέει ο αγαθός ηλικιωμένος. Αυτά τα ράφια και το εσωτερικό μένουν απαράλλαγτα τα τελευταία 90 χρόνια.

Ανηφορίζουμε έξω απ' το χωριό, ανάμεσα από πολλά παραδοσιακά σπίτια, συκιές, καρυδιές και κληματαριές. Στην κορυφή του λόφου, σε υψόμετρο 330 μέτρων ορθώνεται ο παλιός ανεμόμιλος του Γεωργίου Πετρίτση, που από το 1920 σταμάτησε τη λειτουργία του. Το ύψος του φτάνει τα 7 περίπου μέτρα, ενώ σε τετράγωνη εντοιχισμένη πλάκα, ψηλά πάνω από την είσοδο, αναγράφεται η χρονολογία 1870.

Στο ανατολικό τμήμα του χωριού, πολύ κοντά στο δρόμο, σώζεται ακόμη το παμπάλαιο βιζυαντινό ξωκκλήσι του Αι-Γιώργη, **12ου-13ου αιώνα!**

- Ας πάμε να δούμε λίγο πιο κάτω ένα ωραίο σπίτι των μέσων του 19ου αιώνα που διατη-

Κοντογεννάδα. Η πλατειούπλα έξω από την εκκλησία του Αγ. Ιωάννη με τα σύμβολα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, Φοίβο και Αδηνά.

Ο ερειπωμένος ανεμόμυλος κτίσμα του 1870, στο πόφο πάνω από την Κοντογεννάδα.

φείται σε άριστη κατάσταση, λέει ο Νίκος Λαζαράτος.

Εξωτερικά το σπίτι είναι στ' αλήθεια υπέροχο.

- Καλώς τους, μας υποδέχεται χαρούμενα ο Σωκράτης Γερουλάνος, κοπιάστε στο φτωχικό μας.

Στη ζευτή μεσημεριάτικη ώρα - οπωσδήποτε όχι πολύ κατάλληλη για επίσκεψη - μας περνάει στο δρουσερό ευωτερικό. Δύο βαρέλια καταλαμβάνουν περίοπτη θέση στο χώρο.

- Στο υπόγειο είναι το "ποδόχι", όπου έπεφτε ο μουύστος, μας εξηγεί ο Σωκράτης. Η γυναίκα του μας προσφέρει σπιτικό γλυκό του κουταλιού.

- Την ώρα αυτή θα σας πρότεινα ένα κρασί δικό μου, λέει ο Σωκράτης και κανείς δεν αντιτέκεται.

Σ' ελάχιστα λεπτά το τραπέζι γεμίζει με ντομάτες και αγγουράκια από τον κήπο του, ρεβύθια από το χωραφάκι του, αυγά από τις κότες του και εξαιρετικό τυρί δικό του. Όλα έχουν γεύσεις αυθεντικές και κορυφαίες. Εξίσου θαυμάνιο αλλά και πολύ υψηλόβαθμο είναι το κρασί, ένα κράμα από "ρομπόλα" και

"βοστιλίδι".

- Κάποτε φτάνει και τους 17 βαθμούς, λέει ο Σωκράτης. Οφείλεται στο αμπέλι που είναι ξερικό, με έδαφος αμμώδες που απορροφάει το νερό.

Κάπου εκεί γύρω στο τρίτο-τέταρτο ποτηράκι αισθανόμαστε, ότι αν δεν σταματήσουμε, η περιήγηση μας για σήμερα στην Ανωγή θα λάβει πρόωρο τέλος. Αποχαιρετάμε λοιπόν τους τόσο ευγενικούς και φιλόξενους ανθρώπους και συνεχίζουμε.

Όλο το απόγευμα αλλά και τις επόμενες δυο μέρες κινούμαστε ακατάπαυστα στο πυκνό και αρκετά πολύπλοκο οδικό δίκτυο, που συνδέει μεταξύ τους τους οικισμούς της Ανωγής. Το συνολικό φυσικό περιβάλλον είναι εξαιρετικό και δημιουργεί ένα συναρπαστικό ημιορεινό ανάγλυφο με αλλεπάλληλους λόφους και πτυχώσεις εδάφους, που σε κάποια σημεία υχηματίζουν μικρές και μεγάλες κατάφυτες χαράδρες. Χιλιάδες κυπαρίσσια κυριαρχούν στο τοπίο με την αιθέρια, λεπτεπλεπτή σιλουέτα τους. Σημαντική είναι η παρουσία των ελαιόδεντρων και των δρυών, ενώ

αρκετές εκτάσεις καταλαμβάνουν μικροί και μεγάλοι αμπελώνες και χωραφάκια με κηπευτικά. Στολίδια που ξεχωρίζουν ανάμεσα σ' αυτό το ωραίο φυσικό περιβάλλον με τις κόκκινες σκεπές τους είναι οι διάσπαρτοι οικισμοί της Ανωγής, στο σύνολό τους αμφιθεατρικοί, με άριστο προσανατολισμό και προστασία απ' τους βοριάδες.

Τα χωριουδάκια της Ανωγής διαδέχονται το ένα το άλλο με πυκνότητα εκπληκτική.

Πρώτος μας σταθμός η **Αγία Θέκλα**, μεγάλο και ωραίο χωριό, που πήρε την ονομασία του από την οιμώνυμη εκκλησία. Σώζονται θαυμάσιες τοιχογραφίες από την Ενετική περίοδο, ενώ στις 24 Σεπτεμβρίου γίνεται μεγάλο πανηγύρι. Το Κοινοτικό Διαμέρισμα της Αγίας Θέκλας περιλαμβάνει και τους οικισμούς **Καλάτα**, **Βώβικες** και **Βιλατώρια**. Ανάμεσα από τους δύο τελευταίους ένας σύντομος δρόμος οδηγεί στην παραλία των Πετανών.

Ξαναπερνάμε από τα γνωστά μας ορεινά **Δαμουλιανάτα** και αμέσως μετά διαυχίζουμε το γραφικότατο και εξίσου ορεινό χωριούδακι **Ρίφι**. Οι λίγοι κάποιοι αιχθολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία και προφανώς

από τη λέξη "ερίφιο", έλκει το χωριό την ονομασία του. Άλλωστε στην περιοχή σώζονται, ανάμεσα σε δρυοδάση, αρκετές κτηνοτροφικές καλύβες χτισμένες με ιδιαίτερης τέχνης ξερολιθιά, που φέρουν στο νου τις αντίστοιχες πέτρινες καλύβες της Κρήτης, τα περίφημα "Μιτάτα".

Μετά το Ρίφι και λίγο πριν από τον οικισμό **Παρισάτα**, ο φίλος μας ο Γεράσιμος Γαλανός, μας οδηγεί σε απόσταση μερικών μέτρων από το δρόμο σ' έναν αιθέατο και επιβλητικό μυντναϊκό τάφο, που μόνον από σύμπτωση μπορεί να εντοπίσει κανείς. Στα Β δειπόζει ο κακοτράχαλος λόφος του **Αγ. Γεωργίου** με το οιμώνυμο εξωκλήσι και υπολείμματα αρχαίας οχύρωσης, ενώ πάνω από τα Παρισάτα ο λόφος του **Αγ. Αντωνίου** με εμφανή ίχνη μυκηναϊκής εποχής. Ήδη η θέα προς τα **Μονοπωλάτα** και τα **Δεματορά** είναι υπέροχη, ενώ στο βάθος απλώνεται νωχελικά το Ληξούρι κατά μήκος της θάλασσας.

Στον ωραίο οικισμό των Μονοπωλάτων ξεχωρίζουμε την εκκλησία της Αγ. Παρασκευής και τα αρκετά πετρόχτιστα σπίτια, κάποια απ' τα οποία είναι ερειπωμένα. Πολύ κοντά στα

Το ωραιότατο σπίτι του Ιωου αιώνα του Σωκράτη Γερουπάνου στην Κοντογεννάδα.

Δελλαπορτάτα σώζεται σε άριστη κατάσταση η ρυθμού μπαρόκ εκκλησία της **Παναγίας των Ρόγγων**, που χρονολογείται από το 1610 και φέρει εικονογράφηση του 18ου αιώνα. Αρχικά ανήκε στην οικογένεια **Τυπάλδου Χαριτάτου** και στη συνέχεια **Δελλαπόρτα**. Δίπλα της σώζεται ακόμη η μεσαιωνική έπαυλη του Χαριτάτου, με ίχνη του αρχικού επιχρύσιματος σε χρωματισμό ροζ-αγγέλικα και θαυμάσιο πηγάδι.

Συνεχίζουμε λίγο βορειότερα στους όμιορφους οικισμούς του **Σκηνιά** και των **Βλυχά-**

συνοικισμούς **Φαβατάτα**, **Μαντουκάτα** και **Χαβδάτα**, που είναι το μεγαλύτερο χωριό της Παλλικής, με αρκετούς ανεμόμυλους και την εκκλησία των Αγ. Αποστόλων που έχει θαυμάσιο ξυλόγλυπτο τέμπλο και μεταβυζαντινές εικόνες.

Υπάρχουν βέβαια αρκετά ακόμη άξια λόγου στοιχεία στην περιοχή της Ανωγής, που θα χρειαζόμασταν πολλές σελίδες για να τα παρουσιάσουμε. Τα βράδια, μετά τις ολοήμερες περιπλανήσεις, χαλαρώνουμε συνήθως σε κάποιο ταβερνάκι, παρέα με μερικά ποτηρά-

Μονοπωλάτα. Ένα από τα γραφικότερα χωριά της Ανωγής.

των. Μπροστά στο καμπαναριό της εκκλησίας του Σκηνιά θαυμάζουμε δύο μυλόπετρες τεραστίων διαστάσεων. Στη θέση "Βαθύκαμπτος" της περιοχής υπάρχουν απομεινάρια Μυκηναϊκών τάφων και κυκλώπια τείχη. Εξάλλου στη θέση "Βουνί" εξορύσσεται εδώ και 500(!) περίπου χρόνια πέτρα αριστης ποιότητας, η φημισμένη **"μαλτεζόπλακα"**, που μετά από κατεργασία πωλείται σ' όλη την Ελλάδα.

Η περιοδεία μας ολοκληρώνεται με τους

κια δροσερό λευκό Κεφαλλονίτικο ορασί, εμφιαλωμένο ή χύμα.

Μια από τις κορυφαίες ταβέρνες που επισκεπτόμαστε συχνά είναι η **"Απόλλαυση"** στα Λέπεδα. Είναι μια οικογενειακή επιχείρηση με θαυμάσιο ευωτερικό και εξωτερικό χώρο, άριστη εξυπηρέτηση και υπέροχη κουζίνα. Το ψάρι εδώ το φέρνουν καθημερινά ντόπιοι ψαράδες και είναι εγγυημένα ολόφρευσκο. Ιδιαίτερη αναφορά οφείλουμε επίσης στον γαύρο μαρινάτο, στις ψητές σουπιές και στην

Η εξαίρετη αρχιτεκτονική της Παναγίας των Ρόγγων και το πέτρινο πηγάδι της μεσαιωνικής έπουπης Χαριτάτου.

Μυλόπετρες τεραστίων διαστάσεων μπροστά στην εκκλησία του Σκνιά, το χωριό όπου εξορίσσεται η φημισμένη Μαλτεζόπλακα.

εξαιρετική κρεατόπιτα της κυρά-Τασίας, που συγκαταλέγεται άλλωστε στις Κεφαλλονίτικες υπευτικές. Αργότερα τη νύχτα είτε περνάμε για κάποιες στιγμές θαλασσινής δροσιάς από το μπαρ του Βασιλη Λεγάτου στην παραλία του Ξι, είτε ηρεμούμε στο υπέροχο μπαλκόνι του ξενοδοχείου PALATINO. Οποιαδήποτε ώρα της ημέρας ή της νύχτας μπορεί κάποιος να περνάει συναρπατικά στη Χερσόνησο της Παλλικής.

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΛΗΞΟΥΡΙΩΤΙΚΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ

Ενα πρωί με τον Μάκη Γαλανό κάνουμε τον περίπατο μας στο Ληξούρι. Ο φύλος μας είναι πασίγνωστος και εξαιρετικά δημοφιλής, τόσο για τις πολλαπλές του δραστηριότητες και ενασχολήσεις με τα κοινά, όσο

και για τον ευχάριστο και εξωστρεφή του χαρακτήρα. Κάθε λίγο τον σταματούνε γνωστοί και φίλοι για να τον καλημερώσουν ή να αυτειευτούν μαζί του. Εισπράττουμε κι εμείς δόλη αυτή την πρωινή αισιόδοξη και υκωπατική διάθεση των Ληξουριωτών, που, απ' όπι φαίνεται, αποτελεί συστατικό του χαρακτήρα τους. Αναφερόμενος στον Ληξουριώτη έγραφε το 1953 ο Μαρίνος Γερούλανος, ότι "ο Ληξουριώτης είναι εύθυμος από χαρακτήρος, κοινωνικός και φιλόξενος πλέον του συνήθους. Έχει ευχέρειαν λόγου και είναι ετοιμόλογος. Αρέσκεται δια τον λόγον να πειράζει και να ειρωνεύεται τον άλλον αλλά δέχεται ευχαρίστως και την αρμόδιουσαν απάντησιν, αν ο άλλος έχει την προς τούτο πνευματικήν ετοιμότητα. Η τοιαύτη λογομαχία παραμένει πάντοτε εντός ορίων και είναι διασκεδαστική, χωρίς να παρεκτρέπεται πέραν τούτου, από καιρού δε εις καιρόν κυκλοφορούν και ευτράπελα ανέκδοτα".

Μας πλησιάζει ένας γνωστός του Μάκη με

Το γεύμα είναι πραγματική απόλαυση στην ταβέρνα "Απόλλαυσπ", ειδικά μάλιστα αν περιλαμβάνει κάποιες από τις δασμάσιες πίτες της κυρα-Τασίας.

χαμόγελο πονηρό και ρωτάει απευθυνόμενος σε μένα: "Μήπως γνωρίζετε κύριε μου, ποιο είναι το ωραιότερο σημείο στο Αργοστόλι; Ομολογώ, ότι αιφνιδιάζομαι. Όχι τόσο γιατί δεν γνωρίζω την απάντηση αλλά κυρίως γιατί δεν μπορώ να φανταστώ πώς ένας Ληξουριώτης - δεδομένης της πασίγνωστης αντιδικίας μεταξύ των δύο πόλεων - αναγνωρίζει, ότι υπάρχει και ωραίο μέρος στο Αργοστόλι. Τον κοιτάζουμε με την Άννα ερωτηματικά. Προσποιείται ότι ρίχνει ματιές προφύλαξης ολόγυρα, σκύβει λίγο και ψιθυρίζει εμπιστευτικά: "Το ωραιότερο σημείο στο Αργοστόλι είναι εκεί όπου υπάρχει η πινακίδα προς Ληξούρι!".

Δεν ξέρω βέβαια ποια είναι η αντίστοιχη Αργοστολιώτικη ανεκδοτολογία - θα το μάθω όταν ασχοληθούμε με το Αργοστόλι - , το βέβαιο πάντως είναι, ότι στο Ληξούρι έχει αναπτυχθεί εδώ και πολλά χρόνια ένας καταιγισμός ευφυιολογημάτων, που, άμεσα ή έμμεσα, κολακεύονται το Ληξούρι ή έχουν στο στόχαστρό τους το Αργοστόλι. Έτσι ο Ανδρέας Λαυκαράτος (1811-1901), εκφράζει με το παρακάτω τετράστιχο την υπέρμετρη αγάπη που έχουν για την περιοχή τους οι Ληξουριώτες:

"Οντις ἐπλασε ο Θεός την οικουμένη
το Ληξούρι και τόσους ἄλλους τόπους
είπε στο νον του: - "Α, τώρα δε μου μένει
παρά να πλάσω γιε μου και το' ανθρώπους!"
Ο Γεώργιος Μολφέτας στο "Ζιζάνιον 375" της
29ης Οκτωβρίου 1905 ήταν περισσότερο δη-
κτικός όταν έγραφε:

"Τύφλα νάχη τ' Αργοστόλι με τους πλούσιους
του μαξί¹
και χαλάλι στο Ληξούρι που ο έρωτας το ζη²
ή στο τετράστιχο:
"Στ' Αργοστόλι ερημία,
ευλογιά και στεναγμοί,
στο Ληξούρι ευθυμία
και νεότητος ορμή".

Σήμερα δεν απομένει παρά ο απόγχος από την παλιά διαμάχη, που το 1797 είχε φτάσει στην κορύφωσή της. Ήταν τότε, που είχαν συγκρουσθεί με προγιαματικά πυρού οι κάτοικοι των δύο πόλεων και είχαν αρνηθεί τη διαμεσολάβηση του νεαρού Κερκυραίου διπλωμάτη **Ιωάννη Καποδίστρια**, που είχε σταλεί από τις μεγάλες δυνάμεις για να συμφιλιώσει τις δύο πόλεις.

Τα βήματά μας μας οδηγούν στην παραλία, στο κατάστημα του Γυναικείου Αγροτουριστικού Οικοτεχνικού Συνεταιρισμού Παλλικής "AGROFILOXENIA" (Τηλ. 26710-93851). Εδώ η Πρόεδρος **Βιολέττα Αλεξανδροπούλου** μας κερνάει καφεδάκι και μας επιδεικνύει τα χειροποίητα κεντήματα και τα εκπληκτικά παραδοσιακά γλυκά των γυναικών, όπως το "Μπαρμπουλέ" (αμύγδαλο με ζάχαρη ψημένο στην καταραμόλα), τη "Συκομαΐδα" (σύκο ξερό με πετιμέζι, μέλι, αμύγδαλο, καρύδι και σουσάμι) και το "Κουφέτο" δηλ. το παστοκίδων με υλικά κυδώνι, αμύγδαλα, καρύδια, μέλι και πετιμέζι.

Στον περίπατό μας περνάμε μπροστά από τις προτομές και τα αγάλματα πολλών επιφανών Ληξουριωτών, όπως του **Ηλία Μινιάτη**, επισκόπου Κερκίνης και Καλαβρύτων, του γιατρού **Στάμου Πετρόπατη**, ευεργέτη του τόπου,

◀ **Ληξούρι. Άγαλμα του Ηλία Μινιάτη, επισκόπου Κερκίνης**

Μερικά από τα διαμάσια παραδοσιακά γλυκά του Γυναικείου Συνεταιρισμού AGROFILOXENIA (Τηλ. 26710/93851)

▲ **Ιακωβάτειος Βιβλιοθήκη.** Εξωτερικό. Το περίφημο κτίριο επέζησε των σεισμών του 1953.

◀ **Εσωτερικό της Ιακωβάτειας Βιβλιοθήκης με τμήμα μιας από τις εξαιρετικά διακοσμημένες ξύλινες οροφές.**

του Γεωργίου Τυπάλδου Ιακωβάτου, ριζοσπάστη βουλευτή, του σατυρικού ποιητή Ανδρέα Λασκαράτου, του οποίου το άγαλμα έχει στηθεί στο λιμάνι με την πλάτη στο Αργοστόλι, ως κατάλοιπο τής, επί αιώνες, αντιπαλότητας μεταξύ των δύο πόλεων.

Κορυφαίος σταθμός και σημείο αναφοράς στον περίπατο μας είναι βέβαια η περίφημη

"Ιακωβάτειος βιβλιοθήκη". Στεγάζεται στο ανακαινισμένο αρχοντικό του 19ου αιώνα της οικογένειας Τυπάλδου - Ιακωβάτου, που είχε την τύχη - μαζί με δύο ακόμη κτίρια - να επιζήσει του μεγάλου σεισμού του 1953. Η ξενάγηση μας συνοδεύεται από διαρκή θαυμασμό,

τόσο για τις μοναδικά διακοσμημένες ξύλινες οροφές των αναριθμητων δωματίων, δύσι και για τους σπανιώτατους τόμους βιβλίων, από τους οποίους 6500 χρονολογούνται μεταξύ των ετών 1516-1890! Στο σύνολό τους οι τόμοι

υπερβαίνουν τους 25.000 ενώ όλες οι σύγχρονες εκδόσεις είναι διαθέσιμες για δανεισμό. Κορυφαία εκθέματα είναι τα χειρόγραφα

ευαγγέλια σε περγαμηνή από τον 13ο, 14ο, και 15ο αι, τα άπαντα του Πλάτωνα σε έκδοση Βενετίας του 1556, καθώς και εικόνες μεγάλης αξίας. Ο εξαιρετικός και τεράστιος αύλειος χώρος φιλοξενεί θερινές εκδηλώσεις πολιτισμού, όπως αυτή με τους παραδοσιακούς δημοτικούς χορούς, στην οποία είχαμε την τύχη να παραστούμε ένα βράδυ. Η δεύτερη βιβλιοθήκη του Ληξουρίου είναι η Δημόσια Πετρότσειος βιβλιοθήκη "Ο Δαμώδος", που ιδρύθηκε από δωρεά του Ληξουριώτη γιατρού Στάμου Πετρότη και περιλαμβάνει 14.000 τόμους παλιών βιβλίων όλων των κατηγοριών.

Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πολλά για το πολιτισμικό επίπεδο του Ληξουριού, όπως για τη μουσική παράδοση και την ονομαστή του Φιλαρμονική, που ιδρύθηκε το 1836 (!) από τον Πέτρο Σκαλάτο.

Ήδη όμως ένα τελευταίο εκπληκτικό σημείο μας περιμένει στις δυτικές ευχατιές της Παλλικής.

ΜΟΝΗ ΚΗΠΟΥΡΑΙΩΝ, ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΤΑΦΙΩΝ ΚΑΙ ΠΛΑΤΙΑ ΑΜΜΟΣ

Πιτεύαμε, πως με τον κόλπο των Πετανών, η Παλλική μας είχε αποκαλύψει τη θεαματικότερη πτυχή της. Δεν είχαμε βέβαια γνωρίσει ως τότε την **Πλατιά Άμμο** και την ακτογραμμή της **Μονής των Κηπουραίων**, που αποδείχθηκαν τόποι ιωάξιας θεαματικότητας.

Ανάλογα με το σημείο εκκίνησής του μπορεί να προσεγγίσει κάποιος το δυτικότερο αυτό τμήμα της Χερσονήσου Παλλικής είτε από τα **Καμιναράτα**, ωραίο και μεγάλο ορεινό χωριό της Ανωγής με υπέροχη θέα, ελαιώνες και αμπελώνες είτε από την πλευρά των Χαβριάτων ή Χαβδάτων.

Σε όλες τις περιπτώσεις η πρόσβαση είναι ασφαλτινη, εκτός από τον ευωτερικό καλής βαστότητας χωματόδρομο, που, ξεκινώντας από τα Καμιναράτα, περνάει αρχικά από ελαιώνες και αμπελώνες, διαυχίζει στη συνέχεια μεγάλες άγονες εκτάσεις με στάνες και βοσκοτόπια και καταλήγει στην άσφαλτο, μόλις δύο χιλιόμετρα πάνω απ' τη Μονή. 700 μέτρα μετά το σημείο όπου ο χωματόδρομος συναντάει την άσφαλτο (και 1,4 χλμ. πριν από τη Μομή των Κηπουραίων) μια χωμάτινη παράκαμψη 200 μέτρων προς τα δεξιά μας οδηγεί στο ερειπωμένο συγκρότημα της πάλαι ποτέ ακμάζουσας **Μονής της Αγ. Παρασκευής των Ταφίων**. Η Μονή ήταν χτισμένη στα ερείπια της αρχαίας πόλης του Τάφου, που το όνομά της οφείλετο στον πρώτο βασιλιά του νησιού **Τάφιο** και στους υπηκόους του, **Τηλεβόες ή Ταφίους**. Στην περιοχή έχουν βρεθεί αρχαία νομίσματα και κτερίνιματα. Σήμερα, αν δεν είναι προϊδεασμένος κανείς, μπορεί να προσπεράσει τα ερείπια της, χωρίς να τα αντιληφθεί από την άσφαλτο.

Με τον Μάκη Γαλανό διανύουμε από την άσφαλτο τα 200 περίπου μέτρα του χωματόδρομου και φτάνουμε σ' ένα ξέφωτο του δάσους με υψόμετρο 210 μ. Είναι εντυπωσιακά τα ερείπια ενός κτιριακού συγκροτήματος, που στο ισόγειό του περιείχε το ελαιοτριβείο του μοναστηριού, ενώ στον πρώτο όροφο τα κελλιά των μοναχών. Διασώζεται επίσης ο υκελετός του κτιρίου με το αρχονταρίκι. Πολύ σημαντική είναι η λιθόκτιστη δυτική πύλη, στους λαξευτούς λίθους της

οποίας, διακρίνονται καθαρά πολλές ανάγλυφες παραστάσεις με ήλιο, στάχνα και γεωμετρικά σχήματα. Μερικές δεκάδες μέτρα πιο πέρα, κάτω από υκειόδα δέντρα, υπάρχει ένα θεματάκι. Εκεί διατηρείται η παλιά λίθινη πηγή της Μονής που εξακολουθεί να σταλάζει λίγο νερό, γνωστό από παλιά για τις θεραπευτικές του ιδιότητες σε παθήσεις του στομαχιού. Παραφωνία σ' όλα αυτά τα ιστορικά υπολείμματα και στην αύρα που αποτέλουν είναι το Καθολικό του μοναστηριού, που δεν διατηρεί τίποτε από την παλιά του αγγλη, αφού στο εξωτερικό του κυριαρχούν δύσμορφοι τοιμεντόλιθοι! Κατευθυνόμαστε προς τη **Μονή των Κηπουραίων**, που οφείλει την ονομασία της στους πολλούς κήπους που

Ο Γεράσιμος Γαλανός μας ξεναγεί στην ερειπωμένη Μονή Αγ. Παρασκευής Ταφίων, επικεντρώνοντας την προσοχή μας στις ανάγλυφες παραστάσεις της δυτικής πύλης του συγκροτήματος.

διατηρούσαν κάποτε οι μοναχοί. Το συγκρότημα υψώνεται 95 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας στην άκρη ενός κατακόρυφου γκρεμού. Από το δυτικότερο αυτό σημείο του νησιού η θέα είναι συγκλονιστική, τόσο προς την απόκρημνη ακτογραμμή όσο και προς την απεραντοσύνη του Ιονίου, όπου ο ήλιος δύει βουτώντας στη θάλασσα χωρίς την παρεμβολή καμιάς στεριάς.

Το Καθολικό της Μονής χτίστηκε το 1759 και αφιερώθηκε στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Πολύ γρήγορα αναπτύχθηκε ανδρικό

κοινόβιο που στα χρόνια της ακμής του αριθμούσε 80 μέλη. Σε μια εικόνα της εκκλησίας απεικονίζονται οι τρεις σημαντικότεροι άγιοι των Ιόνιων νησιών; Ο Αγ. Σπυρίδωνας της Κέρκυρας, ο Αγ. Γεράσιμος της Κεφαλλονιάς και ο Αγ. Διονύσιος της Ζακύνθου. Η Μονή

υπέστη πολλές φθορές στη διάρκεια του χρόνου, που εξακολουθούν να αποκαθίστανται με την προσωπική συμμετοχή του μοναδικού μοναχού που εξακολουθεί να εγκαταβιώνει στο μοναστήρι (τηλ. 26710-91354).

- *Ma, πού είναι επιτέλους η περίφημη Πλατιά*

Χτισμένη 95μ. πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, η Μονή Κηπουραίων προσφέρει ένα υπερδέαμα στον επισκέπτη.

Αμμος; φωτάμε το Μάκη.

- Κάνετε λίγη υπομονή, απαντάει ο φίλος μας. Εξεκινάμε με κατεύθυνση προς Καμιναράτα. Σε απόσταση 1,4 χλμ. από την είσοδο της Μονής κατηφορίζουμε αριστερά έναν συντηρηθέντο χωματόδρομο. Κάθε στροφή μάς φέρνει όλο και πιο κοντά στο πέλαγος. Ένα χιλιόμετρο μετά ο δρόμος τερματίζει σ' έναν διαμορφωμένο χώρο στάθμευσης. Η γαλάζια επιφάνεια του Ιονίου καλύπτει όλο τον δυτικό ορίζοντα, ενώ η Πλατιά Αμμος εξακολουθεί να παραμένει αθέατη. Όχι όμως για πολύ. Βαδίζουμε μερικά μέτρα και φτάνουμε ως την άκρη του χώρου στάθμευσης. Και τότε, κάπω από τα πόδια μας, αποκαλύπτεται ένας κατακόρυφος γκρεμός, που και μόνο η θέα του προκαλεί αισθήματα ιλίγγου. Στο τέρμα του, 100 μέτρα χαμηλότερα από το σημείο που βρισκόμαστε, απλώνεται με απερίγραπτη

Η Πλατιά Άμμος σ' όπη της τη μεγαλοπρέπεια, με τα τσιμεντένια σκαλοπάτια που, τα τελευταία χρόνια, την έχουν κάνει προσβάσιμη από ξηρά.

μεγαλοπρέπεια προς τα βόρεια της ακτογραμμής μια φαρδειά και ολόλευκη λωρίδα παραλίας, πλαισιωμένη από βράχους εχθρικούς και απροσπέλαυτους. Πάνω της ξεσπούνε αδιάκοπα τα αφριμένα κύματα του Ιονίου, υπρωγμένα με οριμή από τον δυνατό μαύστρο. Είν' ένα υπερθέαμα, που τη στιγμή αυτή διαγράφει από τη μνήμη μας, ό, τι αντίστοιχο έχουμε αντικρύσει μέχρι τώρα. Ελάχιστα μόλις χρόνια πριν η απίστευτη αυτή ακτή παρέμενε απροσπέλαυτη από στεριά, αφού μόνον κάποιος έμπειρος αναρριχητής θα μπορούσε να δαμάσει την επικίνδυνη πλαγιά. Μόνον οι λίγοι προνομιούχοι, που είχαν στη διάθεσή τους θαλάσσιο μεταφορικό μέσο, μπορούσαν να προσορμισθούν, πάντα δύμως με συνθήκες νηνεμίας. Σήμερα, μια αυφαλής τσιμεντένια σκάλα έχει τιθαυσέψει την εχθρικότατη πλαγιά και, με μια τελική ξύλινη προέκταση, τερματίζει ως την ακτή. Αρχίζουμε να κατηφορίζουμε τα ελικοειδή τσιμεντένια σκαλοπάτια- σε παλιές εποχές θα ήταν πέτρινα - που υποστηρίζονται διαρκώς από σιδερένιο κιγκλίδωμα βαρειάς κατα-

σκευής. Ως τον επικλινή ξύλινο διάδρομο που αποτελεί το τελευταίο τμήμα της κατάβασης, μετράμε συνολικά 242 σκαλοπάτια, περίπου όσα μιας 14ώροφης οικοδομής. Σ' ένα δεκάλεπτο έχουμε την ευτυχία να βρισκόμαστε στο επίπεδο της θάλασσας. Τα γυμνά μιας πόδια παιχνιδίζουν πάνω στα αναρίθμητα και διαφόρων μεγεθών βιτσαλάκια της ακτής. Η προαιώνια δράση των κυμάτων και η αέναη τριβή έχουν απαλείψει από την επιφάνειά τους κάθε έξαρση, τα έχουν μεταμορφώσει σε λείες και στιλπνές πετρούλες με τέλεια σφαιρικά και ωοειδή σχήματα, που αποτελούν αληθινά στολίδια της παραλίας.

Η αρχοθαλασσιά, ωστόσο, δεν είναι εξίσου ειδυλλιακή και φιλική. Τεράστια κύματα ξεκινάνε διαρκώς απ' τα βαθιά και, όσο πλησάζουν την ακτή, μεταμορφώνονται σε συμπαγείς υδάτινους όγκους, που τίποτε δεν δείχνει ικανό να αναχαιτίσει την οριμή τους. Η ένταση της πρόσκρουσης πάνω στη βιτσαλωτή παραλία είναι απίστευτη. Μάταια επιχειρώ, ξανά και ξανά, να ορθώσω με αξιώσεις το αδύναμο και λιλιπούτειο ανάστημά μου απέναντι σ'

αυτούς τους αφρισμένους γύγαντες και να διεισδύσω μες τη θάλασσα. Είναι αδύνατον να σταθώ όρθιος ή να ελέγξω την ιωδοποίια μου. Τα βότυαλα - αν και λεία - χτυπούν με τόση ορμή πάνω στα πόδια μου, που ο πόνος είναι δυνατός και ο κίνδυνος τραυματισμού καθόλου απίθανος. Η Άννα με τις φωνές της

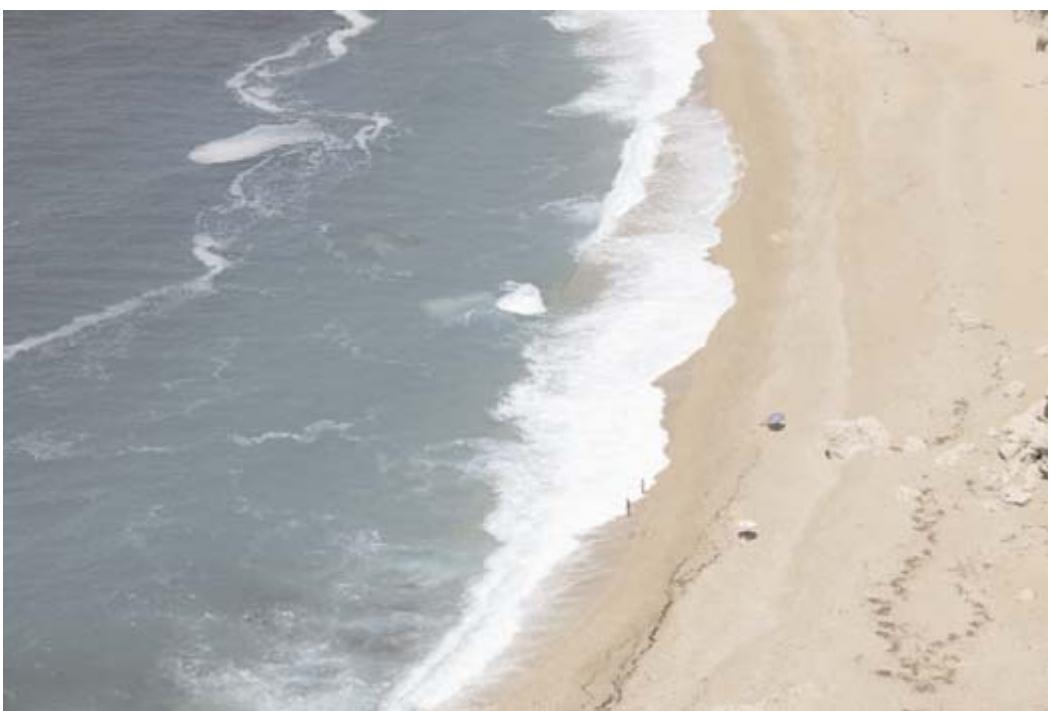
▲ Δέος μπροστά στα αγριεμένα κύματα.

Πλατιά Άμμος. Τόπος ιδανικός για μοναχικούς εραστές της άγριας θάλασσας.

προσπαθεί να με αποτρέψει, ήδη όμως έχω πάρει τις αποφάσεις μου. Η Πλατιά Άμμος μπορεί να περιμένει, προέχει η ασφάλεια. Συλλέγουμε μερικά από τα ωραιότερα βιτωαλάκια, βρίσκουμε καταφύγιο στη σκιά που όχινει ένας πελώριος βράχος και απομένουμε για ώρα πολλή απέναντι στο ανταριασμένο Ιόνιο, σ' όλη αυτή την παραξάλλη. Υπερα, απενίζοντας με τρόμο τον Γολγοθά που μας περιμένει, ξεκινάμε αργά την ανάβαση, 15 λεπτά με πολύ ιδρώτα κάτω απ' το λιοτύρι. Πριν πάρουμε το δρόμο για τα Καμιναράτα, όχινουμε μια τελευταία ματιά στην Πλατιά Άμμο, που αρνήθηκε να μας δεχτεί στην αφρισμένη αγκαλιά της.

ΜΕ ΠΕΝΤΕ ΜΠΟΦΟΡ ΣΤΙΣ ΔΥΤΙΚΕΣ ΑΚΤΕΣ

Είναι μέρες τώρα, που δεν λέει να κοπάσει ο μαϊστρος. Κάθε απομεινμέρο σηκώνεται από τα βάθη του Ιονίου και ξευπάρει στις δυτικές ακτές με ένταση πέντε ως έξι και, με-

Πλατιά Άμμος.

ΦΩΤ. Θ. ΜΠΑΣΤΟΥΡΑΚΗΣ

ρικές φορές, περισσότερων μποφόρ. Καθισμένοι με τον Βασιλή Λεγάτο στο AVERTO πίνουμε αδιάκοπα καφέδες παρατηρώντας τη γραμμή του ορίζοντα μήπως και ιωάισει, μήπως τα λευκά αφρισμένα σημαδάκια καταλαγιάσουν στην επιφάνεια της θάλασσας. Μάταιος κόπος. Οι μέρες περνούν, οι πιθανότητες για έναν περίπλου στις ακτές της Παλλικής απομακρύνονται. Το τελευταίο μας απόγευμα η κατάσταση του καιρού δεν έχει αλλάξει.

- Δεν πειράζει, λέει η Άννα στο Βασίλη, έχουμε δει τις ακτές από ψηλά.

Ο φίλος μας παρακολουθεί τη θάλασσα προβληματισμένος.

- Όστε αύριο φεύγετε, ε; ρωτάει για άλλη μια φορά.

Ξαφνικά πετάγεται όρθιος.

- Έχεις τις φωτογραφικές σου μηχανές;

- Πάντα έτοιμες, του απαντάω.

- Πάμε λοιπόν.

- Με το ταρακούνημα που θάχει, πώς θα φωτογραφίσω βρε Βασίλη;

- Θα κάνουμε ότι μπορούμε, μου αποκρίνεται.

Φορώντας μόνο τα μαγιό μας μπαίνουμε στη γαλήνια και οηχή θάλασσα του Ξι και σε μισό λεπτό πηδάμε στο σκάφος που είναι αραγμένο αρόδο. Σπρωγμένο από την πανίσχυρη μηχανή του, το ελαφρύ ταχύπλοο εκτοξεύεται σαν βέλος με κατεύθυνση αρχικά το ερημονήσι των **Βαρδιάνων**.

Σε απόσταση ενός μιλίου περίπου απ' την ακτή του Ξι και με έκταση 400 στρεμμάτων, αναδύεται με το χαμηλό της ύψος "η στενή, επιμήκης, άδενδρος, άνυδρος και ξηρά νησίς των Βαρδιάνων", κατά την περιγραφή του Πρωτορειβύτερου **Γεράσιμου Θ. Μαρκαντωνάτου**. Παλιά φιλοξενούσε το ανδρικό μοναστήρι του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, που καταστράφηκε από σεισμό το 1658. Μετά από διαδοχικές καταστροφές και ανοικοδομήσεις δεν απομένουν σήμερα παρά υπολείμματα τοίχων και η κόγχη του Ιερού Βήματος. Εξακολουθούν όμως να υπάρχουν δύο πηγάδια και μια στέρνα με πόδιμο νερό, ενώ για τις ανάγκες των πιστών στα πανηγύρια της 2ας Ιουλίου και 31ης Αυγούστου λειτουργεί σύγχρονος ναϊσκος.

↖ **Φάρος Γερογόμπου. Ο Βιγλάτορας των Δυτικών ακτών της Παλλικής.**

Τμήμα των ερειπίων της Μονής του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου στους Βαρδιάνους.

ΦΩΤ. Θ. ΜΠΑΣΤΟΥΡΑΚΗΣ

ΦΩΤ. Θ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ

Ο Φάρος του Γερογόμπου. Σε πρώτο πλάνο ένα παράξενο αγαλματίδιο, ανάδημα ίσως από κάποιον άγνωστο ναυτικό.

Δυστυχώς δεν διασώζεται ο επιβλητικός φάρος ύψους 34 μέτρων, που ανεγέρθηκε από τον Άγγλο τοποτηρητή Νάπιερ και κατέρρευσε στους σεισμούς του 1953.

Μετά τους Βαρδιάνους παίρνουμε κατεύθυνση ανοιχτά προς Ακρωτήρι και Κουνόπετρα, ήδη όμως η μικρή περίοδος χάριτος από το μαύστρο φτάνει στο τέλος της, είμαστε ξαφνικά απόλυτα εκτεθειμένοι στις πνοές του. Περνάει από τα μάτια μου όλη η γνωστή ακτογραμμή με τον κολπίσκο του Αγ. Νικολάου, τα Λαγκαδάκια με τις άγριες ακτές, το ακρωτήρι του Γερογόμπου με το φάρο. Ο καιρός δυναμώνει, τον έχουμε κατάπλωρα, ο Βασιλης πηγαίνει με αργή ταχύτητα, το φως του δειλινού είναι υπέροχο, η φωτογράφιση όμως εξαιρετικά δύσκολη. Καταφέρνω αωτόσου, μετά από αλλεπάλληλες προσπάθειες, να αποτυπώσω το φάρο καθώς και ένα παράξενο, λευκό μαρμάρινο αγαλματίδιο, στερεωμένο ψηλά σε απόκρημνους βράχους πάνω από τη θάλασσα, ανάθημα ίσως από κάποιο άγνωστο ναυτικό. Παραπλέουμε το ακρωτήρι της Σχίζας και αμέσως μετά αποκαλύπτεται η Μονή των Κη-

ΦΩΤ. Θ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
πουραίων, μια άποψη διαφορετική από την εικόνα της στεριάς.

- Θέλεις να συνεχίσω; ρωτάει ο Βασιλης.
Σε λίγη ώρα μπορούμε να φτάσουμε στονς Πετανούς και στα "12 νησιά".
Ο ήλιος χαμηλώνει στον ορίζοντα, το φως λιγοστεύει, στην επιστροφή θα μας προλάβει το σκοτάδι.

- Ίσως κάποια άλλη φορά, με ευνοϊκότερες συνθήκες, απαντάω.
Παίρνουμε πρόμα τον καιρό και τον αφήνουμε να μας λικνίζει με αργή ταχύτητα προς το ακρωτήρι του Γερογύμπου...

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Tο ίδιο βράδυ ακούγεται η φωνή του Δημάρχου στο τηλέφωνο:

- Σας περιμένω στα Μιχαλιτσάτα, στο πανηγύρι της Αγ. Μαρίνας.

Κόσμος πολύς, ο αύλειος χώρος της εκκλησίας είναι ασφυκτικά γεμάτος. Οργανοπαίχτες από το Αργοστόλι (!), κέφι, αδιάκοπος χορός.

- Συγχαρέστε με που έλειπα τις τελευταίες μέρες και δεν μπόρεσα να σας δω. Ελπίζω όμως η Παλλική και οι άνθρωποι της να μην σας απογοήτευσαν. Αλήθεια, δοκιμάσατε το αμυγδαλωτό του Ληξούριού;

Η Άννα κουνάει το κεφάλι της αρνητικά.

- Μεγάλη παράλειψη, λέει σκεφτικά ο Δήμαρχος. Λίγο μετά τα μεσάνυχτα, κι ενώ το πανηγύρι διανύει ώρες ακμής, ευχαριστούμε τον Δήμαρχο και αποχωρούμε. Στις έξι το πρωί είμαστε όρθιοι για να πάρουμε το καράβι για Κυλλήνη. Καθώς ανοίγουμε την πόρτα του δωματίου μας βλέπουμε να κρέμεται από το χερούλι ένα κουτί με συσκευασία δώρου από παλιό, παραδοσιακό ζαχαροπλαστείο του Ληξούριού. Το ανοίγουμε και αντικρύζουμε έκπληκτοι ένα τεράστιο κομμάτι αμυγδαλωτού και μια καρτούλα με ιδιόγραφο σημείωμα του Δημάρχου.

Ακόμα αναφωτιόμαστε πώς και σε ποια χρονική στιγμή, ανάμεσα στα μεσάνυχτα και στα χρόνα, κατάφερε να υλοποιήσει ο Δήμαρχος Παλλικής Βασίλης Ρουχωτάς αυτή την τόσο ευγενική χειρονομία του.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμά ευχαριστούμε:

Τον Δήμαρχο Παλλικής **Βασίλη Ρουχωτά**, για τη φιλοξενία του, την ευγένεια και την αμέριστη συμπαράσταση στο έργο μας.

Την Δ/νη και το προσωπικό του ξενοδοχείου **PALATINO** για τη φιλοξενία και τις εξαιρετικές τους υπηρεσίες.

Την **κυρά-Τασία** και την αξιαγάπητη οικογένειά της στην ταβέρνα και στον ξενώνα **ΑΠΟΛΑΥΣΗ**, για όλα όσα έκαναν για μας. Τον **Βασίλη Λεγάτο** από το καφέ-μπαρ **AVERTO** στην παραλία του Ξι για τη βοήθειά του στο έργο μας.

Τον μακρύ κατάλογο των Ληξουριωτών για τις ευγενικές τους εξυπηρετήσεις.

Τέλος τον καλό φίλο εκπαιδευτικού **Γεράσιμο Γαλανό**, που η συμβολή του ήταν από κάθε άποψη καθοριστική στην ολοκλήρωση του άρθρου.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

➤ KEFALONIA PALLACE

στην Παραλία Ξι

ΤΗΛ. 26710 92555, 92638

➤ TERRA MARE στον Άγιο Δημήτριο

ΤΗΛ. 26710 92360, 92361

➤ IONIAN SEA στην Κουνόπετρα

ΤΗΛ. 26710 92280

➤ SUMMERY στο Ληξούρι

ΤΗΛ. 26710 91771, 91062

➤ LA CITE στο Ληξούρι

ΤΗΛ. 26710 92701, 92525

➤ POSEIDON στο Ληξούρι

ΤΗΛ. 26710 92518, 91374

➤ PALATINO στο Ληξούρι

ΤΗΛ. 26710 9270, 92780

➤ KEFALONIA στην Παραλία Μέγα Λάκου

ΤΗΛ. 26710 92679

➤ AMOUSSA στο Ληξούρι

ΤΗΛ. 26710 94354

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

♦ Μ. Γερουλάνου, “ΤΟ ΛΗΞΟΥΡΙ”, εκδ. ΓΚΟΒΟΣΤΗ, 2003

♦ “ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ, ΟΛΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΠΑΛΙΚΗ”, Αναπτυξιακός Σύνδεσμος Παλικής, Ληξούρι 1992

♦ “Οδηγός αμπέλου οίνου Κεφαλονιάς και Ιθάκης” Νομ. Αυτ/η Κεφαλονιάς και Ιθάκης.

♦ Γ. Σ. Γαλανού, “Αρχαία και Βυζαντινή Πάλλη”

♦ Ιερομ. Δ. Καββαδία, “Τα ιερά προσκυνήματα της Κεφαλονιάς”, Αθήνα 2002

♦ Πρωτοπρειβ. Γ. Θ. Μαρκαντωνάτου, “Η Ιερά Μονή του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Βαρδούλινων” Ληξούρι 1999.